

"Gule kulîlkan Vedikin"

An birînan vedikin?

Rûpel 3

Hewpevîna Helim Yûsiv:

Rewşenbîr dikare nebe hevparê
şaşîiyên siyastvanan

Rûpel 8-9

Amek Dieterd:

Trêna Aştiyê ji bo
dewleta trk sînyalek e

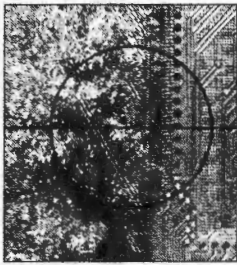
Rûpel 10

Mîrhem Yigil

Malbata dixwenedîtî û hin
rêxistinên me

Rûpel 7

NAVEROK

4

Heybet Bavê Helepeçe:

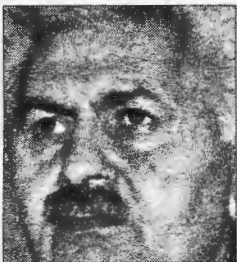
Nihêrtineke pêşendayê

6

Cevdet Demiroğlu:

Agirî bexwedî nema

7

Azad Jiyarî:

Li Êngereyê çalakiya çanda kurdî

Ji Xwendevanan

BI şerê azadiyê welatê me îro dibe bihuştê cihanê. Di 13 saliya 15'ê gelawêjê de, li her çar aliyên welat bi meşa Egîr û Zilanan bû agirê azadiyê. Ew roja pîroz îro dikeve çardeh saliya xwe. Di 15'ê gelawêja sala 1984'an de agirê ku li Kurdistanê veket, çardeh salan şûn de, diwaroja gelan ronî dîke.

Di çardeh saliya 15'ê gelawêjê de jî em bawer in ku, hûn xebatkarên Azadiya Welat, ji bo meşa gelan tiştê ku ji destê we tê, hûnê pêk bînin. Bi vê baweriyê, em cejna 15'ê gelawêjê li we pîroz dikin, di xebata we de serkeftinê dixwazin

GIRTİYÊN PKK'YÎ / BARTIN

EZ xwendevanekî we me. Ez nihari Kulu dimînim. Em karkerên însatê ne, Hejmarê me digihêje pêncsedî.

Li vir karkerên welatparêz bi gelekî rojnameya "Gündemê" dixwînin. Dema ez ji wan dipirsim "çima hûn A. Welat ji naxwînin?" piraniya wan jî nezanîna xwendina kurdî şikayet dikin. Lê ez hetanî dikarim dixebitim ku wan îqna bikim. Îsal heta niha min sê aboneyê A. Welat peyde kirine.

Herhal hûn baştir dizanin, lê ev bûn du hejmar ku ev hevalên ku min qala wan kir, rojnâme peyde nekirin. Yanî ez dixwazim bêjim ku rojnâme hindik tê vir. Ji ber wê yekê ev hevalên ku min qala wan kir, rojnâme jî bayyan peyda nekirin û hatin gazinc ji min kirin. Eger mumkun be ku hûn hejmarên rojnâmeyê zêdetir bişînin, emê kêfxweş bibin.

XEBATKARÊ ÎNŞATÊ KULU / KONYA

Romana şoreşê

SAMÎ TAN

Demekê li ser romana şoreşê gelek gotûbêj çêbûn, nivîs hatin nivîsandin. Niha ew gengeşî kêm bûne, zêde tişt nayên nivîsandin. Ev gengeşî bi giranî di nav rewşenbîrên li Ewropayê de ma. Ji bilî çend nivîsên ku di rojnâmeyên rojane yên tirkî de derketin, çend nivîskarên rojnâmeya me jî li ser vê mijarê di quncikên xwe de dîtinên xwe anîn zimên. Mijar di çend bernameyên MED-TV'yê de jî hatibû rojevê. Piştî re devê vê mijarê hate girtin.

Di piraniya nivîs û axaftinên li ser mijarê de du xal derdiketin pêş. Xala yekemîn zimanê romana şoreşê bû, xala duyemîn jî rengê kesê ku wê ve romanê binivîse bû. Di bernameyê MED-TV'yê de nivîskarê kurd Firat Cewerî li ser xala yekemîn, pîrsek arasteyî Serokê Giştî yê PKK'ê Abdullah Öcalan kir. Wî jî da zanîn ku di vê romanê de tiştê ji zimên girîngtir naveroka romana şoreşê ye. Paşê jî da xuyakirin ku bi zimanê kurdî nivîsîna romaneke bi vî rengî ji ber arîşeyên wî zimanî gelekî dijwar e.

Di heman bernameyê de rewşenbîrên kurd dan xuyakirin ku divê nivîskarê ro-

maneke bi vî rengî ji nava şer be. Lê Serokê PKK'ê ev dîtin rexne kir û diyar kir, ku pêwîst nake ku nivîskar jî nava şer be, bes bila bi awayekî zanyarî nêzikî mijarê bibe.

Îsal jî hêla du saziyên kurdî ve, pêşbaziya kurteçîrokên hate lidarxistin. Yek ji van pêşbaziyan, jî hêla Beşa Hunerên Dîtbarî ya NÇM'ê ve, ya din jî ji hêla TAYD-DER'a Îzmîrê ve hat lidarxistin. Li ser daxwaza van saziyan, me di nava komîteya hilbijêr a her du pêşbaziyan de jî cih girt. Digel gelek berhemên bi tirkî, bîrek berhemên kurdî jî bo pêşbaziyê hatine şandin.

Encama pêşbaziya TAYD-DER'ê diyar bû, ji berhemên ku gihîştin ber destê me, ji ber tengbûna demê, me yên kurdî nixand. Di nava wan de hejmareke mezin jî girtiyên azadiyê yên ji Girtîgeha Bartînê hatibûn. Dîsa hejmareke mezin ji berhemên ku ji bo pêşbaziya NÇM'ê hatine şandin, jî ve girtîgehê hatine birêkirin. Ev kurteçîrok her yek dîmeneke cihê jî şoreşê pêşkêş dikin. Her çiqas jî ber egerên pêşbaziyê wekî kurteçîrok hatibûn nivîsîn jî, her yek mijara romaneke ye.

Di warê zimên de jî tu pîrsgirêk derneketiye pêşberî wan, bi kurdîyeke xwerû hatine nivîsandin, tiştê pêwîst bi tenê redaksiyoneke xurt e.

Ev mijarê ku dibêje wê kî romana şoreşê binivîse, gengeşiyêke di nava çepgirên tirk ên berî cuntaya 12'yê rezberê de tîne bîra mirov. Wê demê bîrek şoreşgerên tirk digotin wê şoreş jî çolteran dest pê bike, birê din digot na divê li bajaran dest pê bike. Li ser vê yekê Can Yücel li cihê gotibû, şoreş wê jî "Kirşehîrê" dest pê bike. Em jî dibêjin, rast e, divê nivîskarê romana şoreşê jî nava şoreşê be, lê hewce nake ku şervan be. Rast e, şer aliyekî şoreşê ye, bêguman aliyê herî girîng e, lê dîsa jî hemû şoreş ne şer e. Kes nikare vê yekê red bike ku divê romana şoreşê, pîralîtîya wê nîşan bide. Yanê ji jiyana serokatîya tevgerê bigire, heta jiyana gundiyekî welatparêz; ji gerîlayekî bigire, heta rewşa welatparêzekî li metropolan; ji şewitandina gundan bigire, heta psîkolojiya leşkerên tirk û cerdevanan; ji hest û ji ramanên xaziyên (gazî) şer bigire, heta têkoşîna dîlên şoreşger û gelek aliyên din ên şoreşê mijara ve romanê ne.

Tiştê ku di vî warî de jê re gengeşî navê ev e; divê nivîskar xwe ji dil û can bide vî karî, kedeke mezin bidê, belkî bi salan li ser xebatê bike. Her wiha dibe ku romaneke bi dehan cîld derkeve, an jî bi dehan romanên cihê derkevin rastê. Di vî warî de jî şervanan bigire heta rewşenbîrên welatparêz, bar dikeve ser her kesî.

Çima em naxwînin?

Ma ne şerm e ji me re ku em 30-40 milyon bin û rojnâmeya Azadiya Welat traja xwe negihîne 300-400 hezarî. Gere he defeke me ya grîng jî ev be û jî bo her kurdî divê wekî ferza limêjê be.

Q. DÊRSILAVÎ

Di programeke MED-TV'yê de ku li ser her du lehengên mezin Mazlum û Mahsum bû, gotineke beşdarekî bala min kişand. Gotin ev bû: "Kawayê Hemdem pir dixwend." Vê gotinê ez birim beriya 12'ê rezbera 1980'yî. Ez pêşî ve jî bibêjim: Min ev taybetîya Mazlum ji hinek mirovên dîtir jî bihistiye, carina ku derfeta wî ya derketina derye tunebûye tim xwendiyê, zemanê jî bo xwarin û razanê jê re tune bûye, bi deh rojan bi bîst rojan, rojê 20 saetan xwendiyê. Wekî her taybetiyên wî yên dîtir di vê babetê de jî kesî nikaribû xwe bigihîne zatê pîroz.

Belê şoreşger û welatparêzên wê demê jî pir dixwendin. Weke ku em tev dizanin ku wê demê kovar, rojnâme û nivîsên me hem kêm bûn, hem qedexeya li ser wan gelek dijwar bû. Xweş tê bîra min jî bo ku em kovar an belavokeke şoreşgerî bixwînin me gelek tehlûke digirtin ber çav û me qurûşên (pere) berîka xwe yên dawî jî ji bo wan didan. Gelek belavokên ku bi teknîkên xirab hatibûn çapkirin heta ku me dixwend çavên me kor dibûn. Bi mehan li ser wan nîqaş dihat kirin. Hemû pirtûk û

doktrînen Marks, Lenin û Stalin, bi coşeke mezin dihatin xwendin. Troçkî, Dîmîtrov û gelek doktrînen dîtir jî tim li ser zimanê me bûn. Bila neyê ve wateyê ku min beriya wan nîqaşên bê oxur (weke sosyal-împeryalizm, revîzyonîzm û hwd.) kiriye, bila ew roj herin û qet li paş xwe venegerin. Lakîn jî hêla xwendinê ve gava ku ez li vê demê dinihêrim, ez gelek xemgîn dibim. Ma ev çi bi me hatiye, mirov dibêje qey me hemû nakokiyên xwe hat kirine û welat bûye gul û gulistan, êdî me mejiyê xwe daye rawestandîne (îstîrahatê). Li ser sedemên ve rewşê carinan difikirim. Ka gelo ev çi bi me bûye? Yek ji van sedeman ev e, em hewisîne (fêrbûn) haziriyê, em dibêjin (weke gelek kar û emelê dîtir) bila jî me re hazir were ber me. Êdî çawa be hinekan bar û hêzên giran dane ser xwe û wê jî me re war û wela-tekî azad ava bikin.

Lê me çand û hunera xwe jî spartiyê wan. Êdî rewş ne wekî berê ye, îmkan pir in, qet nebe em li ziman û çanda xwe xwedî derkevin. Ma nayê bîra kê

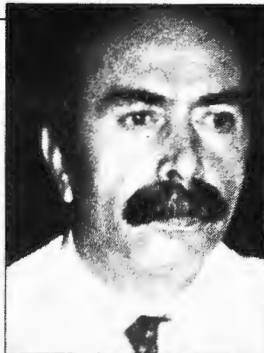
ku ji bo ku em elfabeyêke kurdî bi dest bixin me çiqas ked dida. Me hezar rê durb diceribandin, tiştê nemayî bi ser me de dihatin. Îca îro pir weşanên bi zimanê me hene, em dîsa jî naxwînin. Ma ne şerm e ji me re ku em 30-40 milyon bin û rojnâmeya Azadiya Welat traja xwe negihîne 300-400 hezarî. Ez dibêjim gere hedefeke me ya grîng jî ev be. Ev tişt jî bo her kurdî divê wekî ferza limêjê be. Xelk û alem jî wê ve eyb jî me bipirsin.

Kanî ew xwepêşdanvanên ku sed hezar bûn? Ma xwendina Azadiya Welat jî wan çalakî û berxwedanan astengtir? Heta kengê wê dijminên me bibêjin 'zimanê ku nayê zanîn' (bilinmeyen bîdil). Qe nebe "werin em tev bi dil û ca seferberiyêke xwendin û nivîsandina zimanê kurdî" li dar bixin. Ji heftê carekê Azadiya Welat bistînin û em wê bixwînin. Hinga hûnê tam û lezeta xwendin zimanê kurdî fêr bibin. Hûnê fesihiyê zimanê xweyî jî bi bingehî hîn bibin. Gere ev jî me re pêwîst be û em rojê berî rojê zimanê xwe hîn bibin.

1986

HDYA Şaxa Stenbolê, rapora îhlalên mafên mirovan ya meha tîrme-hê eşkere kir. Daxuyaniya ku ji hêla Serokê IHD'ya Stenbolê Ercan Kanar ve hate dayîn îhlalên mafên mirovan bi van rengan qewimîne: Hejmara kesên ku hatine binçavkirin 305, ji vê hejmarê 68 kes jin, 7 kes jî zarok in. Di provakasyonên girtîgehê de 6 kes hatine kuştin, 51 kes jî birîndar bûne. Di çûn û hatina dadgehê de 16 kes bûne hedefên êrişan. 7 kes laqeyî êrişên çekdarî hatine, 94 kes jî kar hatine avêtin. 3 rojnamevan hatine binçavkirin, 17 rojname û kovar hatine berhevkirin. Çar sal û 20 roj cezayê hepsê û milyarek û 345 milyon TL cezayê pereyan ji bo dîtin û ramanan hatiye birin.

SEKRETERÊ Giştî yê HADEP'ê Hamit Geylani daxuyand ku, piştî êriş-şa gerilayan a 8'ê gelawêjê, tevahiya navenda Culemêrgê ji hêla tîmên taybet û polîsan ve hatiye gulebarankirin. Geylani dide zanîn ku, piştî bûyerê kesên ku ji qada şer dûrin jî, bûne hedefên hêzên dewletê û ji 100'î zêdetir endamên HADEP'ê ku di nav wan de rayedar Abdulkadir Garipgazioglu û Mustafa Tan jî hene, hatine binçavkirin. Geylani, Wekîlê Waliyê Culemêrgê tawanbar kir û got: "He-ger Wekîlê Walî, mîna fermanbarekî tîmên taybet tevbigere kes li herê-mê namîne." Cîgirê Sekreterê Giştî yê HADEP'ê Abdullah Kaya bi daxwaznameyekê serî li Wezareta Karê Hûndirîn da.

NÛÇE

"Gule kulîlkan Vedikin" An birînan vedikin?

Hebûna cerdevanan bi kêrî dewletê tê. Ji ber ku hebûna feodalîzmê bi vê yekê tê parastin. Bi vê yekê kedxwarî hêsantir dibe. Li cîhanê jî bilî me tu dewletên ku piştigiriya sisteme axatiyê dikin, tune ne.

Li Kurdistanê, ev 13 sal in bi piranî di meha gelawêjê de şer digihêje asta herî bilind. Li "Welatê rojê" bêhna şer difûre. Meha gelawêjê ji bo dewleta tirk xewnerêşkek e. Lê, digel vê rastiya berbiçav çapemeniya tirk bi şeweyekî sistematîk Kurdistanê wekî "bihuşt" bi nav dike. Hefteya raborî, di rojnameya Milliyetê de li ser Dêrsimê bi navê "Bajarê di bin siya terorê de" û di rojnameya Yeni Yuzylê de jî bi navê "Rûçikê Başûrê Rojhilat ê ku diguhere" du rêzenivîs hatin weşandin.

Ji van rêzenivîsan bi taybetî ya Refik Durbaş a ji bo rojnameya Yeni Yuzyl Balkêş e. Ji ber ku Durbaş bi helbestvanê navdar Ahmed Arif re hevaltî kiriye û li ser jiyana wî pirtûkek jî nivîsandiyê. Lê, xuyaye ku Refik Durbaş rastiyan Kurdistanê li gorî daxwazên xwe hînan-dine. Her çiqas Durbaş gotiye: "Mermiler çiçek açıyor (Gule kulîlkan vedikin)" jî, di nav rêzên nivîsê de mirov dikare di rastiya Kurdistanê bigihêje. Lewra Durbaş qala nebûna ewlehiya riyana dike, diyar dike ku wan nikaribûye bikevin Lîce û Dihê (Eruh) yê. Her wisa rojnamegerê tirk digel di çavdêriyên xwe yê der barê Hezexê de xweşbîniya xwe tîne zimên û dibêje, pirtûkxaneyên nûjen hatine sazîkirin, sistema perwerdehiyê bi kompûterê hatiye danîn, lê di heman katê de diyar dike ku, mamoste nehatine Hezex û ji 74 dibistanan 13 vekirî ne. Li gorî agahiyên Durbaş, li Hezexê di rojekê de 4-5 kes jî ber nexweşîna tifoyê serî li naxweşxaneyê didin û gelê herê-mê jî ji ber nebûna avê qir dibe. Ava heyî jî nayê klor kirin.

Wekî tê zanin demê berê mirovên ku li ser tîngan (çop) nan berhev dikirin, di rojevê de demêke dirêj mabû. Rojnameger Refik Durbaş di nivîsîna xwe de qala zarokên ku di nav tîngan de dijîn, dike. Lê ne bi şeweyekî rexneyî. Li gorî Durbaş, zarok ji jiyana xwe memnûn in. Lê digel wan nîrxandinên xweşbîn, rastiya Kurdistanê êdî xwe bi mirovan dide pejirand. Wekî mînak mebusê CHP

Algan Hacaloğlu berî çendekî di serdana xwe ya Amedê de wiha gotibû: "Ez şok bûm. Min ji çavên xwe bawer nekir. Serokê partiya me jî tev de hemû serok di warê vê kêşeyê de sersar in." Lê nîrxandinên balkêş ji aliyê rojnameger û amadekarê benameya "Bam teli" Tayfun Talipoğlu ve hatin kirin. Talipoğlu li ser rêzenivîsên navborî pirsên me bersivandin.

Tayfun Talipoğlu: Em bûne esirê tîrsa xwe

Hûn wekî kesekî ku herê-mê baş dinase, van rêzenivîsînan dawîn çawa dinîrxînin?

■ Ku tu a rast bixwazî, kekê min! Ji bo Babialî tiştêkî ku nedîtiye tune ye û ne rast e. Li Başûrê Rojhilat tu guherîn pêk nehatine. Bila 25 km. nêzikî Liceyê bibin em wan bibînin.....!

Belê, bi dîtina we dibe ku ev rêzenivîs li dijî "Trêna Aştiyê" wekî anti-propaganda hatibin amadekirin? Ji ber ku çapemeniyê jî vê çalakiyê re çav û guhên xwe bi şeweyekî pihêrt girtine?

■ (Bi ken) Jixwe niha çapemenî şîrînmehiya (balayî) xwe bi hikûmetê re dijî û ji bo ku bi hikûmetê jî şîrînmehê bide jiyandin, dixebite.....! Ji ber vê yekê bêdengiya çapemeniyê tiştêkî asayî ye. Jixwe hûn jî dizanin çapemeniyê bi qasî maweyekê piştigiriya hemû hukûmetên nû dike. Çapemenî ji bo hikûmetê maweyekê diyar dike, li gorî wê tev-digere.

Bi dîtina, Yerlikaya dewletê di bîngeha xwe de nexwaze sistema cerdevantiyê jî holê rake?

■ Raste kekê! Belê ez jî wekî Yerlikaya difikrim. Sistema cerdevantiyê di destpêkê de tiştêkî çewt û şaş-bû. Cerdevantî tiştêkî bi dil e. Wekî mînak li Erzinganê heye, hin kesan bi hinceta xweparastinê ji dewletê çek xwestine. Ez vê fêm dikim. Lê, gava ku cerdevantî

Ji van rêzenivîsan bi taybetî ya Refik Durbaş a ji bo rojnameya Yeni Yuzyl balkêş e. Ev kes ku bi Ahmet Arif re hevaltî kiriye, dibêje li Kurdistanê "Gule kulîlkan vedikin" lê wêneyê jorîn rewşê diyar dike.

Ji bo rantê hat kirin, wekî ku tê dîtin ev kes dê ji bo ku şer neqede her tiştî bike. Li Culemêrgê li polîsan ji min re got: "Bi Xwedê, li vir terorîstek tune ye. Ev bi xwe bûyeran pêk tînin." Bi rastî jî wisa ye. Disa, li Culemêrgê li gundekî avêtine ser qereqola gundê cerdevanan, lê wan berîkek jî neteqandine. Li ser vê yekê çekên wan ji wan hatine standin.

Ev ne cerdevantî ye! Ev kes bi kêrî cerdevantiyê jî nayên. Lê, ev rewş, bi kêrî dewletê tê. Ji ber ku hebûna feodalîzmê bi vê yekê tê parastin. Ev jî ji bo berjewendiyên dewletê tiştêkî baş û guncaw e. Bi vê yekê kedxwarî hêsantir dibe. Li cîhanê jî bilî me tu dewletên ku piştigiriya sistema axatiyê dikin, tune ye.

Hûn jî gelek caran çûne herê-mê, çavdêriyên we çi ne?

■ Ji min re dibêjin: "Tu her dem li ser Rojhilat nûçeyên amade dikî. Ji nûçeyên te reşbînî difûre." Baş e! Ma tiştên xweş hene, em nanivîsîn? Cara yekemîn min li ser Hezexê (Îdil) nûçe çêkir. Ew piştî min çûn Hezexê. Lê, min bi şeweyekî din rewşa Hezexê pêşkêş kir. Ev navçe, ev 7 sal in, bê dibistan e, kesên ku mamostetiyê dikin jî bi xwe ji xwendinê û nivîsandinê fêm nakin. Tiştên baş gelekî kêmin. Bûyera cerdeva-

nên Cizîrê her tişt derxist holê...!

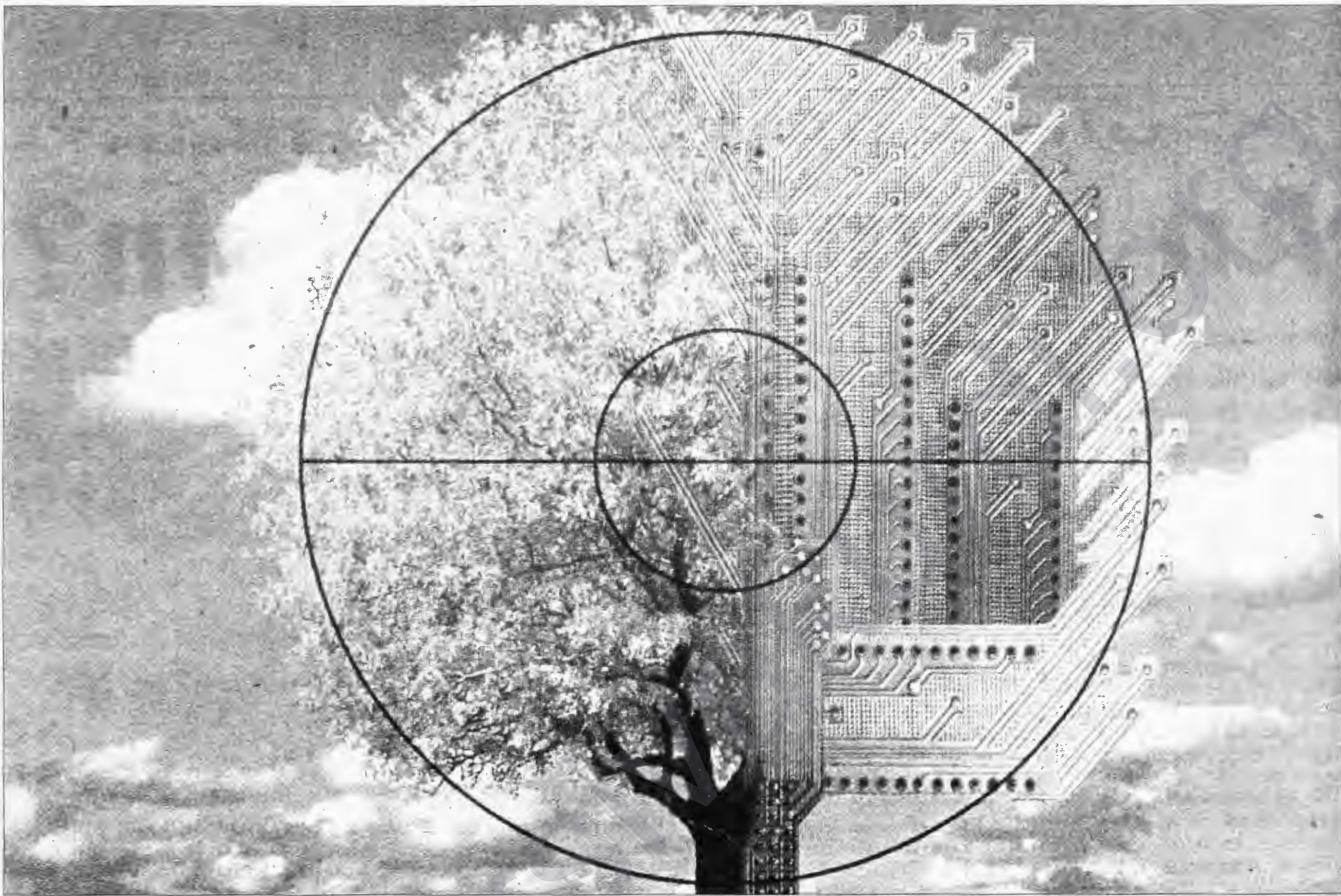
Binêre, ev 12 sal in ez rojnamegeriyê dikim. Her wiha ev-11 sal in ez diçim herê-mê, tîm. Ev 11 sal in li vî waletî şaşitîyek tê kirin. Ev 11 sal in rayedarên dewletê yê rojnamegeran jî rojnameyan hildigirin. Pêşî dibin Amedê, piştî Mêrdînê. Li Mêrdînê du sê zilamên ku di dest û piyên wan de bombeyên destan hebûn dianin cem me. Wan kesan digot: "PKK"ê mirovên me kuştin, bila Xwedê bela PKK bide." Piştî ev kes ê herin. Balkêş e, min bi xwe dît hin kes çend caran anîbûn.....!

Ji ber naveroka nûçeyên xwe bi awayekî sergirtî an vekirî, hin der û dor jî bo we aciziya xwe diyar dikin?

■ Çawa ku ez rastiyan di navbera rêzan (satir) de tînim zimên, ew jî bi heman şeweyî bersivê didin min. Lê, kesên ku piştigiriya min dikin jî, hene. Ez dixwazim mînakekê bidim. Subayekî rojekê raporek daye û gotiye: "Piştî çalakiyê PKK"ê nizanîm çend leşker hatine kuştin. Lê, di vir de rola kêmasî û bêdisiplîniya leşkeran jî heye." Lê, sûbay piştî vê rapora xwe hatiye tazîr (azar) kirin.

Dûmahîk Rûpel 15

Nihêrtineke pêşendayê

Ev salên dawîn destpêka qonaxeke dîrokî ne. Ne tenê ji bo gelê kurd, lê ji bo hemû gelên Rojhilata Navîn. Ev dem wê taybetiyên xwe di mêjî, raman, asoyên mandî, mêjû û jiyane de berz û diyartir bike.

Wiha, der barê vê mijarê de ez dixwazim li ser çend layan rawestim:

Layê yekemîn; Cihan bi rengekî gelemperî di qonaxeke veguhestokî de dibihure. Ji ber ku pêwendiyên aborî, her bi her diherikin û di şûna wan û çavkaniya xwe de rê didin pêwendiyên nûjen. Pêşveçûna elektronî hambêza pêwendiyên kevn difitiqîne û li gorî merc û agahiya xwe pêwendiyên nûjen ava dike, lê li pêşberî vê serhatê (rûdan), tu kes ji ramanvanên cihanî xwe newestandiyê û xweşik venekolaye. Lewma nihêrtinên sosyalîstan pir û pûç in û di warê zanîne de, bi kêmasî ne. Ji ber van egeran, ez navê (piştî împeryalizmê) li vê qonaxê dikim.

Layê duyemîn: Ramana navniştîmanî di astengeke axivî de ye:

I. Rêxistin û wazên (teorî) komunist, di warê îdeolojîk de, li paş dîrokê radiwestine hew dikarin xwe bi pêş bixin, ev jî vedigere du engîzan:

Ê yekemîn: Ew, bi rastî, nêçika xwestî li ber xwe winda kirine, geh ji çimekê li maoîzmê vedigerim, an çimekê xwe dispêrim stalinîzmê.

Ê duwemîn: Qonaxa dîrokî, bi angora têkiliyên aborî, civakî ji ramana marksîyê derbas bûye. Ji ber ku dîsa, pêşveçûna elektronî, ramana xwe li angora xwe ava dike, ji lewre dijberî di navbera wê û ramana Marks a kevnare de peyda dibe.

II. Nûjentirîn wazên sermayedarî, di hundirê civata nû de noq bûn:

Pragmatîzm (William Jams) bi rengekî xav, li babetên hozanyariyê yê herî girîng dinihêre, ew (xwedan, dem cî, eyîm, sermed.. û hwd) bi sîdewatiya wan rêpivan dike.

Heyimyatî (varoluşçuluk) (Sartre) xwe di serhatiya eyîmê de mirandiye, ji ber ku nexweşiyên civakî yê sermayedarî, her dem, li ber çavên wan bûn. Ji lewma, ew di warê hozanyariya bîrdozî

de parek xweşik venegirtin.

Strukturalîzm (yapısalcılık) (Lêvî Straus – Di sosêz)

Ji naveroka nêzîkiyê derbas nebûye û nikaribûye mîna dibistanêke hozanyarî xwe bi cih bike. Ji lewma, ew di hundirê gelek dibistanên neyeksane de peyda dibin, nimûne: Freud, Marks.. û hwd.

Xwedanyatî bi hemû nîfş û cezayên xwe li pêşberî civata nûjen difiride (têk diçe) û nikare ji qels û kawekîtiya xwe hev du bigire. Wisan jî Ebbas Mahmûd Al-Eqad, Mohamed Seyid Nemedan. Al-Bûtî, Mostefa Mahmûd, dixwazin mehekê di navbera pêşveçûna civakî û xwedanyatiyê de çêkin. Lê, ev tiştê ha bêçare ye. Ji ber ku mêjû li pey mêjiyê têkiliyên aborî xwe nadixe.

Layê sêyem: Konevaniya navniştîmanî xwe bi rengekî awarte diyar dike, çima?

USA li angora vekolînên Kovara Le Monde Diplomatiqe dê agir di herêmên terdayî de vemirîne, lê di bin mercên ku havil û sîdeyên wê pêk bînin. Ev tiştê ha xweş diyar e li Yugoslaviya be-

rê û li Rojhilata Navîn.

Fransa, pirtir ji Brîtaniya ya mezin dixwaze roleke taybet di civata cihanî de bilîze, lewma (Jak Şirak) Serokomare Fransayê, li angora Kovara Le Fîgaro hêj çend roj li Êlîzê nebuhartibûn, di hîlbijartina serokatîyê ya duwemîn de dirame. Lê, di baweriya min de ne Brîtaniya ya Mezin û ne Fransa dê tu astenga ji USA'yê re neafirînin.

Yaban (Japon): Ji ber pêşketina alavên elektronî li pêşberî USA'yê radiweste û roleke girîng ji xwe re amade dike. Her wiha ew naxwaze, bi USA'yê re bikeve nava astengên konevanî.

Almanya, di warê elektronî de hevalrêyê Japoniya ye. Lê bi lez xwe jê cuda dike, ji ber ku xwe ji Fransayê dûr nabîne. Ev jî, di baweriya min de, li du engîzan vedigere: Ê yekem: Almanya hê jî xwe ji nazîzma nû rizgar nekiriye.

Ê duwem: Saweke (tirs) konevanî li nik wê peyda dibe.

Rûsya tevî ku komunist bû jî dîsa li Domayê vejeriyan, lê ev ne nîşaneyê tiştêkî mezin e, ji ber ku hêj civata ûrîsî rûneniştîye

û tu nihêrtinên mandî û bingehî ne xwe avakirine û ne peyda bûne.

Partiyên komunîst an ên niv komunîst, îro li hawirdora maoîzmê, an stalinîzmê, xwe germ dikin, lê mixabin, ew şaşiyên Partiya Komunîst ya Sovyetî bi şaşiyên herî diwartir dişon. Lê mixabin, berberî van aloziyên konevanî, hişmendiya konevanî di mêjiyê civata kurdî ya politîkî de xweşik nemyaye. Ew jî, bi taybetî li zingara ku du hezar sal li ser mêjiyê kurdan kom bûye, vedigere.

Layê çarem; Pêwendiyên çekdarî roj bi roj, cihê xwe ji pêwendiyên aborî re dihêle û berdide. Vê nihêrtina ha, di van sê-çar salên dawî de cihekî pak wergirt. Nemaze gotareke fireh di kovara Timesê de li ser naveroka vê babetê rawestiyaye. Hem verêj, bi vekolînên xurt, mîna (Nikyalya yên mezin), (xêzên aso- Jak Etalî) bi pakciwanî, vê mijarê şîrove dikin (rave dikin) û encameke wisa giranbuha radi-gihînin. Yekîtiya Sovyetê yê berê, USA'yê ji cihê xwe yê pêşîn dakevin cihê duwemîn, ji ber ku dê Yaban û Almanya bi xurtiya pêşveçûna elektoronîkî di cihê pêşîn de vegirin.

Layê pêncem; Zanyariya diwaroşê (Science-fiction) şerê alavî, mendalê şûşeyî û endaziya dûmehî, û hwd. dê roleke taybet û rizgarnamêye bi şûn-

Bazara Rojhilata Navîn, bêyî ava Kurdistanê, dê bi ser nekeve. Ji lewre bêdilniyaziya bazara Rojhilata Navîn dê cihê xwe venegire heman projeyên din ku cihê xwe berê vegirtibin. Yek ji van projeyan ava Kurdistanê ye. Der barê van layan de mixabin civatzanîna miletê kurdî beramberî vê qonaxa herî girîng zef li paş e.

karî bilizin.

Layê şeşem; Nihêrtina navniştimanî, her bi her, du naverokên hêja di hundirê xwe de diyar û zelal dike.

A yekem: Herêma kurdî, bi angoyeke taybetî û bi şeweyekî serbixwe, xwe ji Rojhilata Navîn cuda dike. Wihanî, di mêjiyê konevanên beyanî de roleke ji xweyî dilîze û wisa jê re pîrgiraniyê mezî, di pişt hêwanên cihanî de heye. Ne bes e, hêj giranbuhatir, herêma kurdî di konevaniya navniştimanî de rêpîvanên lêhatî û angoyên xweberî dixwaze.

A duwem: Agahdariya rehî konevanî sînorê niştimanî derbas nake û xwe li wî dipêçe. Ango, sîtila agahdariyê ji warên neteweyî dimêje û pê re duwayîke yekgirtî çêdike.

Layê heftem; Bazara Rojhilata Navîn, bêyî ava Kurdistanê, dê bi ser ne-

keve. Ji lewre bêdilniyaziya bazara Rojhilata Navîn dê cihê xwe venegire heman projeyên din ku cihê xwe berê vegirtibin. Yek ji van projeyan ava Kurdistanê ye.

Der barê van layan de mixabin civatzanîna miletê kurdî beramberî vê qonaxa herî girîng zaf li paş e. Engîzên vê paşmayiyê gelek in. Lê bi bawerî engîza herî mezin du milî ye:

Xwedanyatî, li nik civata kurdî di qaşilan de vegeyriyê û naveroka hemû babetên sereyî û bingehî li angora vê nûyatiya xwe erzan dike. Ji lew re kurdan, ji bo avakirina mêjî, tu havil jê wernegirtine. Ne bes e, wiha, hêj diwartir em pirtir ji babetên hişmendiyê û biryariyê dîr ketine.

Aborîzanî û pêwendiyên aborî herîfî û vemirtî ne. Ev pêwendiyên beravêtî û fitiqandî, bi awayekî û şeweyekî xavalozî xwe diparêzin.

Berberî van dîtinên babetî, pirsên girîng tene kirin.

Gelo berpîrsên konevanî dikarin berjeweniya navniştimanî û ya Kurdistanî bi ser hev du de bînin? Çi gavên bingehîn jê re amade kirine?

Gelo Rewşenbîrên Kurdistanê nêzahî li ramana navniştimanî dikin? Dîsa ew mîna rewşenbîrên cihanî xwe pak diwestînin, bi kêmanî xwe bi keviyên ramana navniştimanî bigirin.

Gelo rexnevan dikarin nêzahî li Dr. Sadiq Celal, Al Ezîm bikin? An bi kêmanî mîna Fatima Al-Mennîsî ronahiyeke berdîr ser kelepore xwe? Fatima Al-Nermîsî dixwaze gelek bistan der bike, ji lewre ew dibêje:

"Di sala ku pêxember çûye dilovaniya Yezdan de, neh jin li pey mane, yek ji wan jinan bi navê Ayîşe ye û temenê wê hêjdeh sal e.

Pêxember roja duşemê çûye dilovaniya Yezdan. Lê çarşembê bi şev, ew xistine goristanê. Çimkî, Ûmer û Ebû Bekir, bi planên konevanî yên di navbera mûhaciran û ensaran de mijûl bûn."

HEYBET BAVÊ HELPÇE/
QAMIŞLO

Xulam

OSMAN ÖZÇELİK

Ez çûmpêhatkubêhatewnehatne-hatawêbihatahatlomanehat"

Xulam, bi hilmekê ji axayê xwe re wiha got û destê wî yê rastê li ser yê çepê li pêşiya wî girêdayî, piştî wî piçekî xûz, girdikên milên wî ber bi hundir, çavên wî ziq li çavên axê, wilo rawestiya.

Axê jê re got: "Baş e."

Çavên xulê çûrîsîn. Axayê wî jê fehm kiribû. Kêfxweşiyek li ser rûyê wî yê bi rih û fena çermê gayekî hişk, belav bû. Bi gavên nerm û hêdî berepaşkî çû. Lingên wî yên xwas û terikî sola wî ya şimikî bi xwe re kaş kir, derket derve. Li ber derî li hêviya îşaret û fermanek axê rawestiya. Guhên wî li dengê axê bû.

Axe li odeya gund bi mêvanên xwe re rûniştibû. Fexra xwe bi xwe anî ku ew xwediyê xulamekî wisa zana û têngiştîye. Li herêma xulamê kîjan axayî dikarî peyv û gotin wilo li nav hev du bixistana û wisa bi şîfre biaxifiya ku ji bilî axayê wî, tu kes jê fêhm neke.

Vê rewşê bala mêvanekî kişand.

Ew axayê gundekî cîran bû û destbirakê axayê me bû. Axayê mêvan xwe negirt pîrsî "Bi qedrê Xwedê bikî, xulam ji te re çi got?"

Fersenda pesnê xulam ketibû destê axê. Pesnê xulam, pesnê xwe bi xwe bû. Rabû ji destbirakê xwe re şîfre ferisand, şîrove kir. Û got: "Jinek gavanê min heye ku, Xwedayê zulcelal, rebê alemê xweşikbûnek, pakbûn û bedewbûnek daye ku li tu kesî tune. Ji çend rojan carekê ez dişînim pê wê ku were em bi hevdu re kêf û henekan bikin. Îro min dîsa şandibû pê wê ku were. Xulam ji min re got: "Ez çûm pê, hat ku bê (xwest ku were), hat ew nehat (mêrê wê hatiye), nehata wê bihata (ku mêrik nehatibûya wê jinik bihata), hat loma nehat."

Axayê destbirak ji erzbihurtinê dest daniye ser xulam û gotiye bi navê Xwedê ezê vî xulamî ji xwe re bibim. Û tu ji min çi dixwazî bixwaze.

Axe, beg û mîrên kurdan li ber deriyê xwe gelek xulam xwedî dikirin. Xulamê herî jîr, zana û pispor; yê herî bi îp û rîp; yê herî bi fen û fût dibû serxulam. Sergulamî mîna paye û nişanek girîng bû. Serxulamî bi destê her kesî nediket. Ê ku dibû serxulam, îstixbarat û hewadîsên hemû êl û eşîrê dihat ber destê wî. Kê li ku, bi kê re, çi çax, çima çi gotiye; çi kiriye dihat ber

guhên serxulam. Serxulam li gorî berjewendiyên xwe û yên xwediyê xwe agahiyên ku kom kirine li bêjingê dixist, paşê li malê dixist û berba dikir. Agahiyên pûç bi ber bê diçûn. Yên mayî şîrove dikir û axe agahdar dikir. Bi vî awayî serxulam her çiqas xulam bûya jî, şewirmendî û aqildaniya xwediyê xwe dikir. Ji bo ku qenc bikeve çavê xwediyê xwe tu daxwazên wî bi şûn de venedigerandin. Digel qewadiyê, keç û bûkên xwe jî pêşkêşî axa, beg û mîr dikirin.

Pêşveçûn, teknoloji, perwerdehiyê û ya herî xurt têkoşîna neteweyî, şerê azadiyê rabûn û rûniştina civatê, dan û standina nav mirovan guhartiye. Îro axa beg û mîr nemane. Yên mayî jî bêhêz ketine.

Axa, beg û mîr ên me nemane, lê belê şûna wan vala nemaye. Êdî li şûna axê; qaymeqam an serbazên leşkeran hene. Li şûna began; walî û li şûna mîr û mîrekan jî; rêveberên dewleta navendî ya kolonyalîst hene.

Lê xulamok, xulam û serxulam? Ew her tim hebûn û wê hebin. Duh ji axa û beg û mîran re, îro ji serbaz û walî û wezîran re xulam in. Di nav wan de ji bo serxulamtiyê pêşbaziyêke dijwar dimeşe. Yê herî xwefiroş û yê herî destmalgir dibe serxulam.

Agirî bêxwedî nema

Xwîna ku li Agiriyê hate rijandin, niha kulfîkê azadiyê li ser şîn dibin. Agirî berê xwîn digiriya, lê belê îro şervanê Welatê Rojê li ser, dîlana serxwebûnê digirin. Tola şehîdên me tê girtin. Bila ew di gora xwe de rehet razên.

Di dîroka hemû gelan demirovên leheng, qehreman û gernas hene. Ev şexsiyet di rojên giran de ji gelan re bûne hevî, pêşeng, çira û fermanदार. Gelê kurd jî di nav xwe de gelek şexsiyetên serbilind derxistine. Ji van yek jî Îhsan Nûrî ye.

Îhsan Nûrî di sala 1893'yan de li bajarê Kurdistanê herî kevn, li Bilîsê hate dinê. Malbata Îhsan Nûrî di heremê de bi welatparêziya xwe tê nasîn. Ji bo vê yekê jî navbera wan û osmaniyan her tim xerab bûye. Bi piranî berjewendiyên eşîretî û mîrîtiyê li pêş bûne. Malbata Îhsan Nûrî dewlemend bûye, di nav Eşîra Cîbran de sereke bûye.

Îhsan Nûrî piştî xwendina dibistana ewil (seretayî), demekê çûye medresê. Li vir, bi ramana weletparêzî hesiyaye, vê yekê li ser şexsiyeta wî gelek tesîr kiriye. Li gorî kesên ku wî ji nêzik ve nas dikin, daxwaza Îhsan Nûrî xwendina dibistana leşkeriyê bû. Di xeyalê wî de leşkerî hebû. Bavê wî ji bo ku li Bilîsê "Mekteba Ruştîye" (lîse) tunebû, ew şand Erzînganê. Îhsan Nûrî mekteba xwe bi serkeftinî qedand.

Armanca Îhsan Nûrî ew bû ku bibe fermanदारê mezin. Peryên ku bavê wî jê re dişandin hemû didan li ser pirtûkên leşkerî. Wexta vedigeriya malê jî lêkolîn dikir, roj û şevê xwe bi van derbas dikir. Dîroka kurdan hîn dibû, sedema têkçûna serhildana sedsala 19'an, xusûsiyetên gelê kurd ên leşkeriyê û qehremantiyê hîn dibe. Şervanên Kurdistanê wî serbilind û dilxweş dikin. Di xewn û xeyala xwe de artêşa kurdan dibîne û xwe jî wekî serleşker dibîne.

Îhsan Nûrî hîn di bîst saliya xwe de bûbû fermanदारê jîr. Ji hêla zanebûna leşkerî ve xwedî cîhekî xuyayî ye. Li ser şer gelek konferans didan, gotar dinivîsîn, gotûbêj û nixandinên balkêş dikirin. Di şerê cihana yekemîn de têkilî bi cemiyete Tealî ya Kurdistanê re datîne. Di vê demê de politikayên Osmaniyan dibîne. Zilm û zora ku li gel tê kirin, qebûl nake. Li hemberî vê zilmê derdikeve. Di vê demê de xebata wî hemû ji bo xelasbûna welat e. Lewre bi serbazên ku ji

bo azadkirina Kurdistanê ji leşkeriya Osmaniyan reviyane re dikeve têkiliyê. Ji bo sazkirina rêxistinekê dest bi çalakiyan dike. Bi Xalit Begê Cîbrî re li Erzorumê rêxistina Azadî ava dikin. Dema ku Osmanî bi vê yekê dihesin wî derdixin dîwana herbê, tiştek nayê tesbîtkirin, tê berdan. Di gel vê yekê şik li ser dimîne.

Îhsan Nûrî dema gelsa Mûsul ji nû ve derdikeve meydanê, derbasî Amedê dibe û tê ser yekîneyên li Bişêriyê. Di vê demê de bi serbaz û pêşengên kurdan re têkiliyê datîne û li Elkê (Beytuşebab) serhildana ewil li dar dixin. Ew serhildanê gelek tîngirtin û şehîd dikevin. Îhsan Nûrî bi hinek hevalê xwe ve derbasî Başûrê Biçûk dibe. Li vir jî diçe rojhilatê Kurdistanê. Li vir bi têkçûna serhildana Şêx Seîd dihesin, Dixwazin alîkariya-serhildanê bikin, haziriyên wan vala diçin. Bêhna Îhsan Nûrî gelek teng û hêrs dibe.

Dijmin xebere distîne ku ew li Şemzînan e, ji bo girtina wî êrîşeke mezin dikin, lê ew zû de derbasî Îranê bûye. Dereng mayîna wî, ji wî re dibe kul û keder. Xwe tawanbar dibîne ku çima negihîştîye alîkariya serhildanê. Dewleta tirk bi hezaran kurd kuştin, koçber kirin, bi sedan gund şewitandin. Serokê serhildanê Şêx Seîd û tevî 47 leheng bi dar ve kirin.

Şervanên ku sax filitîn berê xwe dan çiyayê Kurdistanê yên serbilind. Çiyayên muqedes dîsa hembêza xwe ji zarokên xwe re vedikirin û ew diparastin.

Di sala 1926'an de Biro Hesko li Çiyayê Agirî li dijî dewleta tirk dest bi serhildanê dike. Hinek pêşmerge û serokên kurdan ên ku derketibûn derveyî welêt jî di roja 5.10.1927'an de rêxistina Xoybûn damezirandin. Xoybûnê Îhsan Nûrî kir bîrpirsê leşkerî û bi hêzeke mezin ji bo alîkariya Biro Hesko Têlî şand çiyayê Agirî.

Çiyayê Agirî warê şervan, mîrxas û qehremanan, cihê parastina şeref û namûsê. Agirî niha navendiya berxwedan û serhildana kurdan dike. Bingeha Artêşa Kurdistanê li vir dihat avêtin.

Îhsan Nûrî bi rutbeya paşatiya

serokê artêşê hatiye Agirî. Hêzên kurdan belawela û bê rêk û pêk in. Lewre peywira Îhsan Nûrî zor û zahmet e. Lê belê bîr û baweriyaya wî xurt bû. Ji bo Kurdistanê azad û serbixwe jî ji tu fedekariyê, xwe nedida paş. Di hêla zanebûn, tecrûbe û serleşkeriyê de sereke bû. Di hêla taktîk û stratejiya şer de xwediyê ramaneke kûr bû. Ji ciwantiya xwe heta wê rojê di nava şer de pijiyabû. Di demekin de şervanên kurdan li gorî rêxistina artêşê saz dike. Hêzên kurdan ên çekdar ji deh hezarî bêhtir dibin.

Îhsan Nûrî di hêla helbest û edebiyatê de jî xwedî zanebûn û hesteke tenik bû. Hest û dilgermiya xwe di Marşa Agirî ku her sibe Artêşa Kurd pê erd û ezman dihejînin de wiha tîne ziman.

*Agirî Agirî tu agir bû
Nav dinyayê serbilind bû
Li ser Kurdistan tu çira bû
Hilbe Agirî hilbe Agirî
Rast e berê agir tu bû
Îro agir lawê te bû
Ser sînga te sî girtiye
Hilbe Agirî hilbe Agirî*

Îhsan Nûrî wexta bi leşkerê xwe re merşê dibêje, bilindiya serê wî digihêje erşan. Hewar û gaziya wî li çar goşeyê welat belav dibe.

Hikûmeta Tirkiyeyê dixwaze bi Îhsan Nûrî re peymaneke şer rawestandîne çêbike her wiha li ser tixûbê Îran û Tirkiyeyê hevdişînek çêdibe, Îhsan Nûrî dibêje: "Ez komutanê Xoybûnê me heke hûn dixwazin peymanekî çêbikin, divê hûn herin bi Xoybûnê re çêbikin."

Piştî sê çar salan şerê di navbera hêzên tirk û kurdan de diwartir bû. Îhsan Nûrî ji bo ku hêza Artêşa Tirk ji hev belav bike, bi teqîkî li geliyê Zîlan jî eniya şer vekir. Dewleta tirk êdî nikaribû pêşiyê li serhildanê bigire. Carekê din dest bi planên xwe yên kevnare kir. Bi dewleta Îranê re dest bi guftûgoyan kir. Tirk û farisan li ser guhartina tixûb li hev kirin. Tirkiyeyê parçeyek ji rojhilatê bajarê Bazîdê da Îranê û di şûna wê de jî Agiriyê biçûk ji Îranê girt. Her wiha her du çiyayên Agirî jî ketin destên Tirkiyeyê. Wê jî çar aliyên ve derûdora hikûmeta Agirî girt.

Riyên alîfarkî û pişgiriya jê hatin standin. Têkiliyên kurdan ji

Îhsan Nûrî paşa û pîreka wî Yaşar Xanim

dinyayê qut kirin. Xwestin ku serhildanê bi vî awayî vemirînin.

Li ser Îhsan Nûrî kincên germ ên leşkerî, li ser sînga wî jî, ji her du milan du rex bi awayekî çeprastî hatiye pêçandin. Li piştê jî cewdikeke çerm û tê de tebançayekê sûr. Li her cihî, bi her awayî ev şiklê dijwariya şer nişan didan. Bejn û bala wî dirêj, bi heybet li qermîçokên eniya wî tecrûbeyên salan bawerî dide dora xwe. Dawiya payiza 1929'an, destpêka zivistanê, quntarên çiyayên Agirî di nav berf û bahozê de nalîna çiyayên sermij wekî nalîna Kurdistanê, sar û serma, pûk heye, rê hatine girtin, hatin û çûyin kêm bûye. Hikûmeta Agiriyê, di bin van hoyên gelekî dijwar de bi mîrxasî heta sala 1931'ê li ber xwe da. Xwarin û cebilxaneyên hêzên kurd qediyên. Hezên kurd bi serokên xwe re xwe nedan dest. Di dawiyê de, çeperên şer hatin şikandin û derbasî Îranê bûn.

Di salên 1926 û 1931'ê, şer salan di serhildanên Kurdistan de berxwedana herî dirêj kumandan Îhsan Nûrî bi têkçûna serhildanê çû Îranê û li wir bi cih bû. Di dawiya temenê xwe de bû koçber. Di dîroka kurdan de cihê Îhsan Nûrî Paşa balkêş e.

Mirovekî cîwanmerd, fêrîs, qedirgir û serleşkerê pehlewana.

Rewşenbîrekî zane. Helbestvanekî hestiyar. Berhema wî ya bi navê "Ağrı Dağı İsyani" bi kurdî hatiye nivîsîn. Di kovaran de jî gelek nivîsên wî hene. Di dawiya emrê xwe de ji bo doza Kurdistanê bîdilsozî meşiya.

Îhsan Nûrî Paşa di 18'ê adara 1976'an de li Tehranê li ber deriyê mala xwe dikeve bin motosikletekê û birîndar dibe. Di 25'ê adarê de diçe ser dilovaniya xwe.

Gora wî li Tehranê li Goristana Behşetê Zehrayê ye.

Xwîna ku li Agiriyê hate rijandin, niha kulfîkên azadiyê li ser şîn dibin. Agirî berê xwîn digiriya, lê belê îro şervanê Welatê Rojê, li ser dîlana serxwebûnê digirin. Tola şehîdên me tê girtin. Bila ew di gora xwe de rehet razên. Warê derketin û rabûna mirovahiyê, dîsa wekî rêxistina medya hemdem pêşengiyê ji mirovahiyê re dike. Gelê kurd di bin pêşengiya Tevgera Azadiyê de ber bi welatekî serbixwe û azad dimeşe.

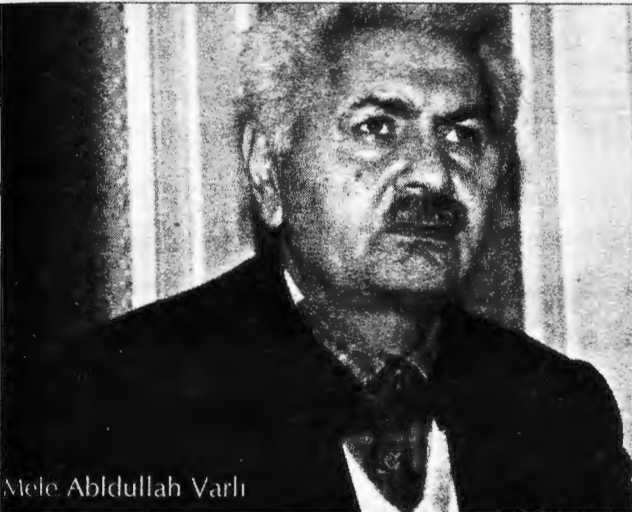

- 18.08.1992
Dewleta tirk bi hezaran leşker û polîsên xwe ve, li Şîrnexê kom-ployek li dar xist. Du şev û du rojan bajar hate gulebarankirin û bombebarankirin. Bi dehan kes hatin qetilkirin, bi hezaran kes jî koç kirin.
- 18.08.1850
Balzac çu ser dilovaniya xwe.
- 20.08.1982
Konferansa Duyemîn a Partiya Karkerên Kurdistan PKK'ê li

- Bekaayê hate lidarxistin.
- 20.08.1993
Endamê Partiya Demokrasiyê (DEP) Musa Ak ji hêla kontrayan ve hate qetilkirin.
- 22.08.1985
Şair Turgut Uyar çu ser dilovaniya xwe.
- 22.08.1993
Welatparêzê kurd Abdullah Yûzen li Erxaniya Amedê ji hêla kesên tarî ve hate qetilkirin.

AWIR

Li Enqereyê çalakiya çanda kurdî

Mele Abdullah Varlı

Hemû xebatên ve çalakiyê ji aliyê Ciwanên HADEP'a Altındağê ve hatibû amadekirin.

Roja 07.08.1997'an li HADEP'a Altındağê ku girêdayî Enqereyê ye ji aliyê Komîsyona Ciwanan ve çalakiyek bi semavê "Windabûna Çanda Me" hate lidarxistin.

Di vê çalakiyê de mêvanê herî girîng Mele Abdullah Varlı bû. Bi tiştên toreyî ve tak û diwar û cihê rûniştinê hatibûn xemilandin, lewre jî bêhna Kurdistanê jê dihat.

Çalaki ji aliyê serokê komîsyona ciwanan ve hate vekirin. Serokê komîsyonê di gotinên xwe yê vekirinê de li ser armanca vê çalakiyê û girîngiya wê rawestiya.

Paşê serokê komîsyonê rêza vegotinê da Abdullah Varlı. Abdullah Varlı di axaftina xwe de ji 1500 saf (BZ) heta niha ji aliyê dirokî ve li ser çanda kurdî sekinî. Piştî vegotina Abdullah Varlı serokê civinê rêz da mêvanan. Gelek mêvanan dîtînin xwe yê der heqê çanda kurdî û windabûna wê de hûr û kûr anîn ziman.

Di van gotinan hemûçkan de giranî li ser windabûna zimanê kurdî û nepeyivîna wê di nav gel de bû. Li ser vê yekê de mêhvanekî serboriyeke xwe anî ziman.

Mêhvan got: "Ez rojekê çûm ba merivêkî xwe li wir tiştê herî zehf bala min kişand, nepeyivîna zimanê kurdî ya zarokên malê bû. Min mîze kir dê û bav di navbera xwe de bi kurdî dipeyivin, lê belê gava bi zarokên xwe re dipeyivî? bi zimanê tirkî dipeyivî. Çawa min wisa dît ez gelekî pê xemgîn bûm."

Bi vî awayî hemû mêvanên din jî li ser zimanê kurdî dîtînin xwe anîn ziman. Li ser zimanê kurdî jî Abdullah

Varlı daxwazek ji gel kir, ku qetnebe zimanê bi kurdî winda nebe û bi pêş ve here got: "Pêwîst e ku hemû di mala xwe de bi zarokên xwe re bi zimanê zikmakî (maderî) yanî zimanê kurdî bipeyivî. Çimkî gava zarok diçin dibistana û derdikevine nava kolanan ji xwe hînî zimanên biyan dibin.

Piştî ku vegotinên li ser rojevê qediyên Koma Zilan çend stranên xwe ji mêvanan re pêşkêş kirin. Paşê jî xwarin hat ber mêvanan, navê ve xwarinê "Serde sîr" bû. Ji ber ku ev xwarin, xwarineke kurdan a kevneşopî bû, mêvanan gelek hez ji vê xwarinê kir, di rex ve xwarinê de xoşav jî hebû.

Dor hat ser kurteşanoya (skeç) ku ji aliyê civîna ciwanan ve hatibû amadekirin navê wê "Realite" bû. Ev kurteşano jî ber ku li ser rojevê bû ji aliyê mêvanan ve gelek balkêş hat dîtin.

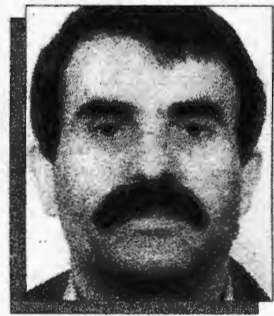
Piştî kurteşanoyê bername bi sohbetan hat domandin. Dûv re ji aliyê Ciwanan ve helbest hatin xwendin, diisa mêvanên hatin beşdarî ve bernamêyê bûn, bi stranên xwe yê gelêrî mêvanên din gele kêfxweş kirin. Bi vî awayî çalakiyê jî 17.00'an heta 22.00'yan dom kir.

Hemû xebatên ve çalakiyê ji aliyê Ciwanên HADEP'a Altındağê ve hatibû amadekirin, bername gelek bi xweşî û dilgeşî derbas bû. Li gorî agahiyan ku komîsyona ciwanan dan, wê xebatên bi vî rengî bidomin.

AZAD JIYAN/ ENQERE

ÇAVDÊRÎ

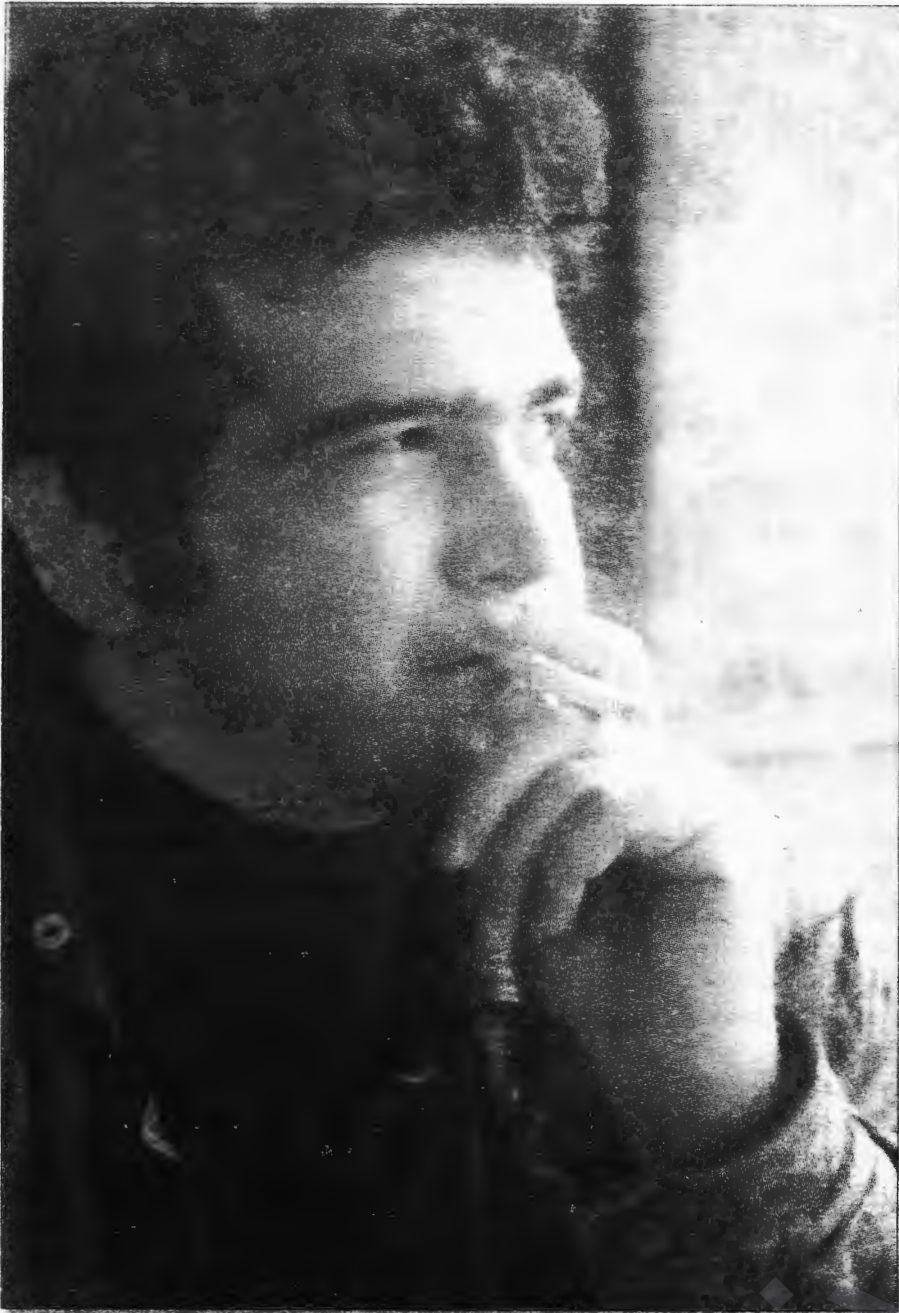
MIRHEM YÛZÛ

Malbata dixwernedîtî û hin rêxistinên me

Serpêhatî, bûye û qewimiye. Ketiye nav millet û di ode û dîwanxaneyên kurdan de tê gotin. Dibêjin li gundekî ji yê herêmeke Kurdistanê havîna dereng e, havîn qulupiye payizê. Xelkê cih û giş gundên der û cîran zad û dextlên xwe dirûtine, benderên xwe rakirine, kirine kewar û embaran. Zadê malekê maye. Em bibêjin mala derengketiyan yan jî bêxem û sersaran. Malûm e zadê li rastê ziyarê dibin, pez û dewar dikevinê. Her êvar zaroyên malê hevdu dişidînin, qerara xwe dikin yek û "sibe em dê herin ser genim, em dê paleya xwe bikin", dibêjin. Sibehê her kes dereng radiibe. Yek ji vî û yek ji yê din hevdu dibin ser erd. Tê ser erd, belê ka yê ku dirûnê bike û das û qeymaxên xwe têxe kar? Li dora zad diçin û tîn, yek dibêje: Em ji bakur dest pê bikin. Yê din na dibêje: Berê zad li rojava ye, em têkevin pey û piştî xwe bidin bakur. Dê bikeystir be. Yek dibêje em bi tatîkî (tarîkî), lê bidin, yê duhem na dibêje: Bi dîtina min divê em bi hedran herinê. Yekî sêhem doza çinîna ber bi ber dike û ev kar jî bi sêmelik dibe dibêje. Munaqêşe dirêj dike, roj hildikêşe û tav diwartir dibe. Belê zad di cihê xwe de ye û hê kesekî ne gurzek, lê tayek genim jî neçiniye. Paleyên me aciz dibin, gemahî li serê wan dide, bêriya ber sihê dibin. Mezinê wan vê zane û pale ji hev agahdar in. Haya wan ji hev heyê û giş bi ya dilê hev zanin. Kes ne hevalbendê çinîne ye. Dawî semyan û mezinê wan pêşniyazekê bi dilê herkesî dike. Pêşniyaz lipaşxistina dirûnê ye. Vê dibêje: Hûn dibînin îro dereng bû. Va roj hate nivê ezmên, bêj hema nivê rojê çû. Ya baş ew e ku em îro vegevin malê û sibe zû bi zeraqa tavê re em bîn. Hûn çî dibêjin, ne baştir e? Herkes bi dengê belê dibêje û paleyên me bi şûn de vedigerin gund. Bi vî awayî roj, hefte û meh derbas dibin. Paleyên me tîn ser erd, lê çawa tîn jî, piştî devjeneke béked wiha jî vedigerin. Zad jî bi erdê de diçe û pez û sewalên gund tê de diçerîn. Tu nabê kiroşkeke û çêlikên kiroşkê ditirsîn ku hêlinî wan xerab bibe û li ber piyan herin. Kiroşka bi tecrûbe ku xwediyê erd nas dike, dilqewîniyê diçe zarokên xwe. Na lawo metirsîn, ez vê malbatê nas dikim, ez zanim çend mû li qûna wan in. Her sal karê wan ev e. Hûn guh nedin gotinên wan, ew ne îro û ne jî sibe tiştêkî nakin. Derew e û vir e her tiştê wan.

Roja çendan e em nizanin. Belê hefte û meh bi vî awayî derbas dibin. Qismek ji genim dibe alif û çêrî diçe, hinek dibe pişka ba û bahozan, hicac û bablîsok bi xwe re dibin û yê mayî jî diweşe. Em serê hev neşînin ji çaran sisîyê genim nehîm dibe û yê heyê jî dimîne sap û qesela vala, pûş û pelaxê bê dan. Jixwe netîceya ku malbata xwedêjêsitandiyar jî li bendê ye ev e. Û malbat gotina dawî dike: Ev genim êdî hew hêjayê çinîne ye, tiştêkî em biçînin nemaye. Ya baş em agirekî berdinê û bila here. Bila bibe ziblê zadê saleke din. Heta saleke din jî Xwedê kerim e, mezin û xefûr e. Çêlikên kiroşkê çarçav dibin. Li diya xwe dinêrin, ka îcar wê çî bêje. Kiroşka dê bersiva ku çêlikên wê meroq dikin, dide: Ev rast e, îcar em ji xwe re li cîhekî bigerin. Rewşa piraniya rêxistinên me jî mîna rewşa vê malbata derengmayî û tirale ye. Wan jî Xwedê li wan xistiye û Xwedê jî wan standiye. Ew jî karê ku îro gerek bê kirin, tim li paş dixin. Ji bo her hawil û gava neteweyî, "Hê ne wext e", dibêjin û texîrkirina kar kirine felsefê û siyaseta ji bo xwe. Baş e ku pekeke çêbûye û serokêkî mîna Apo heyê îro. Yan na van rêxistinên dê rewşa me ji ya vê malbata bûye dabaşa sohbet û meclîsên kurdan û bûye nimûneya tiraletiyê, nekirkêrî û jiyana li derveyî zemên, hê jî xerabtir bikirana.

Romana erebî gavine girîng avêtine. Hetanî ku çend romannivîsên ereb bala cîhanê bi tevayî kişandine. Minak; Necîb Mehîfûz xelata Nobelê qezenc kir (1988). Tu çi cihî didî romana erebî di nexşeya romanê de li cîhanê?

■ Ez nîzanim romana erebî, ji sedî sed, cihê wê li ku ye di warê romanê de li cîhanê, ji ber ku ez bi tu zimanê biyanî nîzanim, hetanî ku ez rewşa romanê li cîhanê bi tevayî nas bikim û ev nivîsên wergerandî, di nerfina min de nîzkarin wêneyê rastiyê binin ber çavan, çimkî tu mane rasterê nîn e di hilbijartina van romanên wergerandî de û rastiya rewşa romanê sal bi sal nayê berdestê me.

Carinan xelatên cîhanê wekî Nobel bala mirov dikişînin, bi aliyê hinek nivîskarên ku em tu tiştî li ser wan nîzanim, lê em têdigihêjin ku em bi rastî navine mezin in, wekî Tonî Morîson a ku xelata Nobel, ew ji me re pêşkêş kir. Tevî wilo û li gorî ku wergerandin rewşê şirove dike, mirov dikare bêje, romana erebî li pêş e. Çend nav hene berhemên wan dikarin romanê li cîhanê zengîntir bikin. Wekî Edward Elxerat (Misir), Îlyas Xûnîs (Libnan), Brahim Eslan (Misir), Selîm Berekat (Sûriye) û gelek navên ên ku di salên bê de balê bikişînin bi aliyê afirandinên xwe de.

Ji Sûriyeyê kêr nav di romanê de hebûn ku cihê xwe yê bilind standin.

Wekî Henna Mîna û Hanî Elrahîb. Lê di vê dema dawî de bi derengî, romanê xwe da pêş û niha nav pir in di vê pêvajoyê de, hûn vê dîtîne, vê rewşê çawa dinirxînin?

■ Li Sûriyeyê romanê cihê xwe ji mêj ve standiye. Lê belê ne li Sûriyeyê tenê, li hemû welatên erebî dijayetî, dijmînayî, ne di nav celebên toreyî de bû, ango ne di navbera roman û helbest û şanoyê de bû. Na, dijayetî di navbera

Mirov dikare bêje, romana erebî li pêş e û çend nav hene berhemên wan dikarin romanê li cîhanê zengîntir bikin. Wekî Edward Elxerat (Misir), Îlyas Xûnîs (Libnan), Brahim Eslan (Misir), Selîm Berekat (Sûriye) û gelek navên ên ku di salên bê de balê bikişînin bi aliyê afirandinên xwe de.

du formên toreyî de bû.

Di navbera toreya îdeolojî ku hemû partî di kar de jê re piştgir bûn ev toreya ku radihişt armanc, doz û ramanên wan, wan jî ev dida pêş. Vê yekê hişt ku îdeolojî ne têkeve romanê tenê, lê belê têkeve hundirê tore û çandê, bi tevayî dixwestin ku ev toreya îdeolojî, xelk li ser wê xwedî bibin. Li hêla din toreya li ber siyê ya ku ji bilî afirandin û xeyalê, tu tiştî hêja nabîne di nav teqereqa propaganda û îdeolojiyan de afirandin wînda bû. Dengên ku bilind bûn

Romannivîsê Rewşenbîr dik Rasasîtiyên

■ Khalid Xelîfê, navekî balkêş e di warê romana nû de. Xalid di sala 1964'an de li Helebê ji dayik bûye. Sala Yek ji damezrînerên kovara "Elêf" ya nivîsandina nûjen çapkirî; "Pasvana Xapandinê" ye. Ev romana wî di 1 roman in, "Defterên Qereçyan, Dîla Gumanê."

■ Li Helebê, piştî germbûna ku pirsgerêka kurdî hembû guftûgo li dar dikevin; li ser vê mijarê û hinek problemên Xalid Xelîfê re pêk hat.

tu têkiliya wan bi toreyê re tune bû. Niha em dibînin ku rewş xwestir xuya ye û afirandin bi pêş de, ber bi cihê xwe yê rast ve diçe. Siwarên duh û pêr peya dibin. Romana îro nîrxê wê di hundirê wê de ye. Di hundirê nivîskarê wê de ye, nizmbûn û bilindbûn di nivîsarê bi xwe de ye, dûrî sistiya çirokbêjên kevnare û xirte xirta îdeolojiyan ketiye.

Wekî romannivîsekî ereb, hûn romanên Selîm Berekat çawa dinirxînin, ne ji hêla teknîkî tenê ve, lê belê ji vê hêlê de jî ku ew nivîskarekî kurd e û hemû berhemên xwe helbest û roman

nav lê bikim "nivîsandina surgûniyê" û pêşniyazê min heye hetanî ku peyvên li ser Selîm Berekat ne bilez û bê wate bimînin. Ku bê nîşandan wekî nivîskarekî surgûnê û projeya pirtûkekê amade bibe da ku ev tevda dîtînen xwe di nivîsarên Selîm Berekat de binin zimên... Ev tiştêkî biçûk e ji tiştên ku mirov dikare pêşkêş bike ji romannivîsekî herî girîng re ji yê ku bi erebî dinivîsinin.

Ne di romana erebî tenê de, belê di hemû berhemên hunerî û toreyî yê erebî de tu hebûn ji mirovê kurd re nîn e. Yê ermenî, bi firehî şerkesî (çerkezî) tirkî, farisî, fransî û çînî jî tev de tên dîtî. Lê yê kurdî hetanî di quncikên mirî de jî nayê xuyakirin. Lê we di romana xwe (Pasvanê Xapandinê) de ev wêneyê şikand û miroveke xweşik û balkêş di romanê de cih girtiye, ew jî "jina kurd e", hûnê li ser vê yekê çi bibêjin?

■ Min wêneyê neşikand, tu xweş zanî ku demeke dirêj ji jiyana bi xwe, min bi kurdan re qedandiye. Çi rewşenbîr bin, çi kesên normal bin, gelek nîqaş di nav me de derketin, geh wekî hev û geh jî ne wekî hev em diramiyan. Lê kesî jî me yê din tune nedikir. Her miletê ku mirov pê re bi jî, divê cihê xwe di jiyana mirov de bigire. Efrîn ji min re mîna xewnekê ye, ez bi tirs nêzikê dibim ji bo ku ev xewn ji dest min neçe... di vê çarçoveyê de rê nîn e ku ez têkevim şirovekirina têkiliya xwe bi vî bajarî re. Efrîn a ku siya wê di romana min de be-

bi erebî nivîsandine?

■ Mirov nikare bi çavekî tenê li nivîsarên Selîm Berekat binêre. Gelek rû jî nîrxandinê re hene. Dana Selîm Berekat ji romana erebî re bê sînor e, ne hêla teknîkî tenê, lê belê hetanî bi karê wî yê balkêş di zimanê romanê de. Ziman tim armanceke girîng bû li cem, ji bo afirandin û ceribandîne. Tevî ku hiş û bîranînên Selîm Berekat hetanî niha dîlê xerakirina û kevn in, girîngiya nivîsarên wî di warekî din de ye ku ez

Erî Xalid Xelîfê:

Re nebe hevparê siyasetvanan

...yê. Navê wî bi nivîsarên nûjen ve hatiye girêdan.
...an Fakulteya Hiqûqê li Zanîngeha Helebê kuta kiriye.
...etanî rawestandina kovarê 1994'an. Berhemên wî yên
...an de li Beyrûdê hatiye weşandin; yên li ber çapê du
...e, li ser rewşa têkiliyên rewşenbîrên kurd û ereb gelek
...î, ev hevpeyvîn bi rewşenbîr û nivîskarê ereb

lawela bû. Di bawerîya min de mirov
nikare qala Efrînê bike bêyî ku qala kur-
dan bike û "jina kurd" a ku tu dibînî
xweşik û balkêş wê cihê xwe yê vala dît
di romanê de.

Ne ku min ew nivîsand, ji bo ku bê
gotin min li ser kurdan nivîsand, gelek
germayiya dema nivîsandinê rê nadin
min ku ez di tiştêkî de bifikrim, ji bilî vê
tevgera nexuyayî ya kesên romanê yên
ku destûra hebûna xwe ji min dixwazin.
Tiştê di pirsê de mezintir e ji mese-
leya "jina kurd" a ku min di romanê de
pêşkêş kiriye. Ev pirsê de mirov diajo
ber bi tiştêkî herî xetere de.

Tev de dixwazin em bibin nivîskari-
nê bêrûmet; bêhtir ji me tê xwestin ku
em bi şeweyê bazirganên siyasetê ra-
manên xwe binin ziman. Tiştêkî ne ve-
şartî ye ku ez piştgirê doza gelê kurd
im û ez pir guh didim rewşa wî ya îro-
yîn û ya pêşerojê; ev pêşeroja ku keti-
ye nav rêçikên mij û tariyê ku çiqasî
dem bi we re hişk be jî, ez tim li deri-
yên hevpeyvînê digerin, ez ji dil dixwa-
zîm ku têkiliyên min bi rewşenbîrên
kurd re û bi kurdên normal re jî hebin.
Têkiliya bi siyasetkarên kurd re ne ew-
qasî girîng e li cem min, çimkî ez ji tu si-
yasetkaran bawer nakim; ne kurd û ne
ereb û ne jî amêrikî... gel û rewşenbîr,
ew dilên rastiyê yên zindî ne.

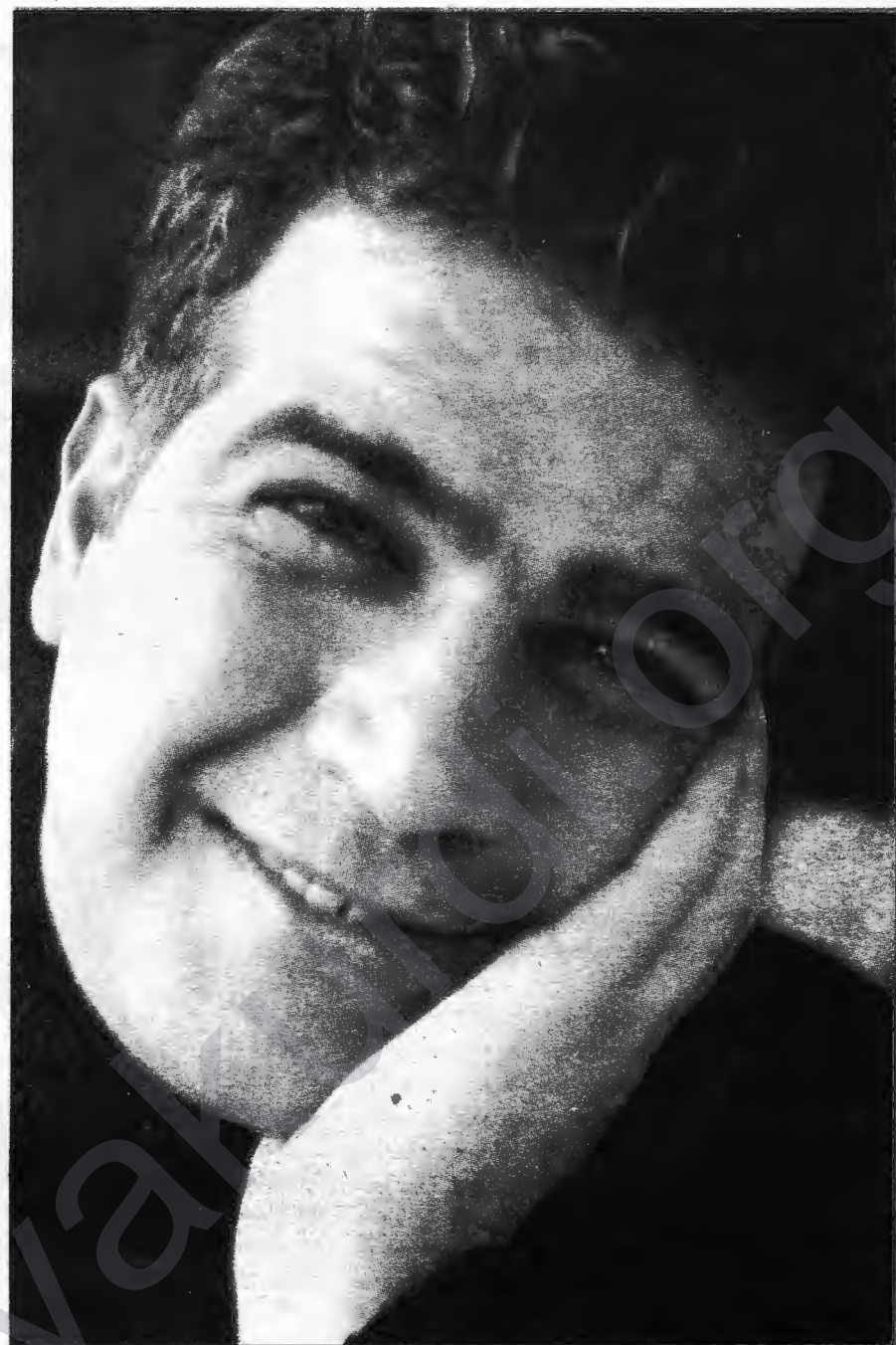
*Rewşenbîrên ereb, tevî ku nêrinên
wan cur bi cur in li ser pirsgerêka kur-
dî, lê bi tevayî tîkiliyên wan bi doza
kurdî re qels e; di ser guhê xwe re dia-*

*vêjin, ji bilî çend navên mîna Hadî Ele-
lewî. Ew bi germayî piştgirîya gelên dūr
dikin, lê tu carî xwe nadin ber barê
piştgirîya doza gelê ku di nav wan de
dijîn, ligel vê dîroka dirêj a ku bi hev re
derbas kirine.*

■ Ez ne di wê baweriyê de me ku
têkiliyên rewşenbîrên ereb bi doza
kurdî re qels in. Ev jihevduketina ku di
warê siyasî de diyar e. Rewşenbîr jê
nexweş in û ne bi erêkirina wan rewş
hatiye çêkirin. Ligel ku dengnekirinek
heye di vê helwestê de, ev tiştên ku he-
ne tevde; jihevduketin û tunebûna da-

**Tiştêkî ne veşartî ye ku ez piştgirê doza gelê kurd im û ez pir
guh didim rewşa wî ya îroyîn û ya pêşerojê; ev pêşeroja ku ketiye
nav rêçikên mij û tariyê ku çiqasî dem bi we re hişk be jî, ez tim
li deriyên nîqaşê digerin, ez ji dil dixwazim tîkiliyên min bi
rewşenbîrên kurd re û bi kurdên normal re jî hebin.**

nûstandinan jî, karê siyasetvanan e. Si-
yasetvanên kurd jî hinekî berpîrsê vê
rewşê ne, ev helwestên vê dawiyê yên
di cenga Xelîc (Amerîka û Iraq) de hîn
li ber çav in ku ramanên wan li paş in û
li ber pêwendiyên kurd û ereban bi ne-
rîneke stratejîk nasekinin. Rewşenbî-
rên ereb bi xwe li ber piyan in û tu
desthilatdarî û biryar di distên wan de
tune ye. Ew bi xwe dilên tenêti û dūr-
xistinê ne ji rewşenbîrên her gelî bêhtir.
Tevî wilo jî rojekê ji rojan tu kes bi
wan re nesekiniye û birînên wan sivik

nekirine. Ev jihevduketin û qelsbûna
nîqaşê îdeolojîyên li dijî hev û berjewen-
diyên siyasî yên teng anîne holê. Eger
hevalbendiyek hebe jî carinan, lê şew-
yekî taktîkî distîne û bîngehek divê bê
danîn ji tîkiliyên hezarên salan re. Hin
tê bira min, gelek guftûgo li ser doza
danûstandineke demokratîk û azad
derketin holê, lê min kes nedît ku kari-
be van pêşniyazan bigihîne asteke şari-
stane û bi zanistî bersiva demê bide. Em

navbera gelên ereb û kurd de şaxên
xwe berdidin hundirê pêwendiyên çandî
û wêjeyî di navbera her du gelan de.
Hûn ne bi min re ne ku rewşa çandî di-
vê taybetiya wê hebe û dîrî nexweşî
yên siyasetê bikeve. Wisî bêhtir em ni-
vîskar ji nerînên xwe yên şaristanî û ji
mirovayetiye re nêzîk nabin?

■ Erê, ez di wê baweriyê de me ku
wê çand û wêje me ji vê tevliheviyê riz-
gar bike. Tevî ku van "dirbekvanan" tu
cihê hêja ji çand û wêje re nehiştine û
dixwazin me fêr bikin karê çandî, çawa
tê kirin û çawa divê em bixebitin an
dixwazin rola me ji me re rasim bikin,
wênêyê li ber çav niha ne xweşik e û bi
paşketin û tunekirin û terorîstiyê dor-
pêçkirî ye. Çi di meydana çanda erebî
de be, çî di warê çanda kurdî de be, ne
bes e ku em bibêjin divê û divê... karê
rast ew e ku li ser çand û tore û wêje-
yê pirsên hevpeyvînê bi giranî rawestin
û em li hemberî hemû projeyên kevne-
perestan rabin. Ev erka her mirovê
rewşenbîr e. Rewşenbîr nikare şaşî-
yên kesên siyasî rast û durist bike, lê
dikare nebe hevpar û aligîre van
şaştîyan.

niha tevde çî gel, çî kes di vê herêmê
de em di bin tehdîda de ne, em pîrs-
girîkan dibin kelem di rîya afirandinê
me de. Yan divê em berpîrsê dozên
xwe bin û em pîrsên xwe yên bîngehîn
binin zimên, ji bo ku em nîqaşeke du-
rist di nav xwe de vekin, yan jî divê em
her aliyek di hundirê xwe de bitewin û
têkevin aşên ba û têkevin şerekî bêsûd
bi şîrikên xwe re, şîrikên hebûn û tune-
bûnê.

Ev tevliheviya pêwendiyên siyasî di

HEVPEYVÎN: HELÎM YÛSIV /
SÛRIYE

Parlamentera Keskan ya Almanayê Amke Dieterd Scheuer:

Trêna Aştiyê sînyalek e

Bêguman PKK'yî jî aştiyê dixwazin, ji wan re jî pêwîst e. Hetanî dawiya emrê xwe nikarin vê meseleyê bi şer bidomînin û dewlet jî nikare zora wan bibe. Bi min heger hikûmeta Tirkiyeyê zagonên ku rê li ber mafên kurdan ên çandî, azadiya derbirinê rake, her wiha ku OHAL, sîstema cerdevaniyê û bînpêkirina mafên mirovan ji holê rabin, wê bîngeh ji aştiyê domdar re çêbibe.

Xebateke wisa ji ku derket, ya Trêna Aştiyê hin tiştên ku em nizanin hene an na?

● Belê berî ku ez bibim mebûs ez di nav rêxistina navneteweyî "AF"ê de jî xebitîm û ev bi salan e ku ez di nav xebata mafên mirovan de me. Wekî din ez di nav parlamentoya Almanayê de jî endamê Komîsyona Mafên Mirovan im. Her wisa ev demek dirêj e ku ez bi taybetî li ser Tirkiyeyê xebatê dikim. Der barê mafên mirovan de.

Belê ji bo bicîhkirina mafên mirovan, aştî pêwîst e. Digel ku li Tirkiyeyê şer nîn bûya û mafên kurdan bihata nasîn me yê li cihêkî din ev xebat kiribûna. Lê vêga ji bo kurdan ez dixwazim ku aştî li ser bîngeha demokrasî û mafên mirovan çêbibe.

Bi dîtina we, wê tesîra Trêna Aştiyê li Tirkiyeyê çêbibe?

● Heke ku beşdariyek zêde çêbibe, (ez hêvî dikim ku wê beşdariyek mezin bibe) wê bandora wê çêbibe. Ev sînyalek e hem ji bo gel, hem jî ji bo hikûmetê.

Li Tirkiyeyê tiştêkî din heye, tu carî der barê aştiyê de neberadîn, ne siyasatmedar ne jî kesên ku dibêjin em demokrat in, li ber vê yekê raya giştî ya Ewropayê an jî derdora ku dibêjin em demokrat in, mafparêz in an jî saziyên sîvil çî dibêjin tu reaksiyon heye an na?

Belê raya giştî ya Ewropayê, lê kesên ku bi vê meseleyê re eleqedar dibin difikirin û dibêjin: Divê li Tirkiyeyê însiyatîfêke mafên mirovan hebe di nav hikûmetê de. Lê belê hûn jî dizanin ku hikûmeta Almanya çekan difiroşe Tirkiyeyê. Di vê derê de di merhaleya avakirina hikûmetê de û di têkiliyên di navbera hikûmetan de kêmasiyek mezin dibînin.

Çi Konseya Ewropa, çî jî Rêxistina Hevkarî û Ewlehiya ya Ewropayê û Koma Xebatê ya Konseya Nete- weyên Yekbûyî li hemberî Tirkiyeyê, bi taybetî jî li hemberî vî şerî gelekî sersar dimînin. Tu gavan navê- jin. Mesela Rêxistina Hevkarî û Ewlehiya ya Ewropayê divê ku di vî warî de gelek tiştan bike, di warê aştiyê de lazim e ku însiyatîfa xwe xurtir bike. Divê ku ev rêxistinê vê yekê wekî berpirsiyariyekê bibîne. Ew çî dike? Wisa dide xuyan ku ev mesele bi tenê Tirkiyeyê eleqedar dike. Belê li ser piştê wan berpirsiyêke

giran heye lê vê berpirsiyariya xwe bi cih nayînin.

Belê wekî ku hûn jî dizanin van demên dawîn li hemû dinyayê qala aştiyê tê kirin. Bi Trêna Aştiyê ya Musa Anter jî, li Tirkiyeyê jî aliyê kesên muxalîf ve, ev mijar hate rojevê, bi dîtina we aştî çî ye? Wexta ku aştî tê gotin çî tê bira we?

● Aştî, aştî raweşke ku bê şer, cihê ku lê çek nayên teqandin. Belê şer nîn e lê zordestiyêke tundtirin çêdibe, ev ne aştî ye.

Ji bo aştiyê mafê jiyane, hem jî mafê jiyaneke azad divê. Berî vê yekê edalet gelekî girîng e û ji bo aştiyêke domdar mafê mirovan divê, edalet divê.

Wexta ku qala aştiyê tê kirin dibêjin em bi PKK'ê re rûnanin, hûn vê çawa dinirxînin bi PKK'ê re rûnişin başa an na? Ji ber ku mînakên Filistîn, Îrlanda û Çeçenistanê hene.

● Ez pêşî ve bibêjim, PKK di nav kurdan de rêxistineke gelekî mezin e. Lê hemû kurdan anîha temsîl nake. Hin xelatiyên PKK'ê jî hene, bi tenê li berjewendiyên partiya xwe difikire û li riyên ku xwe meşrû bike digere. Lê divê Tirkiye an bi PKK'ê re rûne, an jî bi hin rêxistinên kurdan ên din re. Divê bi tenê PKK neyê fikirandin, bi tenê fikirandina li ser PKK'ê bi min çewt e.

Bi min heger hikûmeta Tirkiyeyê zagonên ku rê li ber mafên kurdan ên çandeyî, azadiya derbirinê rake, her wiha ku OHAL, sîstema cerdevaniyê û bînpêkirina mafên mirovan ji holê rabin, wê bîngeh ji aştiyêke domdar re çêbibe.

PKK her tim banga aştiyê dike, wê du caran agirbest jî îlan kir, lê tu carî dewlata tirk bersiv neda ve nêzîkedayîne. Li gorî dîtina we ev gav ne nîşanên xwestina demokrasî û aştiyê ne?

● Ê belê bêguman PKK'yî jî aştiyê dixwazin, ji wan re jî pêwîst e. Hetanî dawiya emrê xwe nikarin vê meseleyê bi şer bidomînin û dewlet jî nikare zora wan bibe. Tu gumana min nîn e ku PKK aştiyê dixwaze, ez vê yekê dipejirînim. Digel tiştê ku min xwest bibêjim ji bo agirbesta PKK'ê dewlet jixwe tu bersivê nade, li benda bersivê mayîn jî bi min çewt e. Tiştên ku dikarin bikin hene, lê nakin.

Yanî Tirkiye nake...

● Belê, ji bo pêkanîna aştiyê divê Tirkiye hin tişbibe hin tiştan. Her wiha eger PKK çeka deyne di- vê tu kes rê li ber negire û jê re nebe asteng.

HEVPEYVÎN/ AZAD ALTUN

Li navendên çandê çalakiyên vê heftayê.

Li NÇM'ya Stenbolê

● **17.08.1997 Yekşem:** Ji Beşa Sînemayê filmê "En ku ji bihuştê hatine derxistin", derhêner: Franciscos Lambordi, saet:14:30

Konsera Koma Rojhilat, saet:18:00

● **20.08.1997 Çarşem:** Semînera Înstîtuya Kurdî, Amadekar S. Bulut: "Li Mezopotamyayê di civakên feodal û koledar de mêtîngehkarî", saet:18:00

● **22.08.1997 Fr:** Konsera Koma Agirê Jiyân, saet:18:30

● **23.08.1997 Şemf:** Konsera Agirê Zerdeşt, saet:14:30

Konsera Boğaziçi Kardeş Türküler, saet:18:00

Li NÇM'ya İzmirê;

● **17.08.1997 Yekşem:** Semîner û helbest "Ji helbestvanekî re raveyek û xweşxwaniya helbestan", pêşkêş: Şükrü Erbaş, saet:18:30

● **23.08.1997 Şemf:** Xwarin "Roja Xwarinên kurd yê kevneşopî", saet:19:00

AWIR

Ev "Doz" ya kê ye

Mississippi û tiştên ku lê tînin jiyîn ji bo Hollywood malzemeyê-ke sereke ye. Navenda Çandî nî ya Dîtbarî a Amerîkayê, wisa dide xuyandin ku li hemberî neheqîyan disekînin, lê li aliyê din neheqî û qirêjîya dewleta xwe bi şeweyekî nerm û germ erênî nîşan dide.

Gelek nivîskarên xwe di nav vê bazara Navenda Dîtbarîyê ya Amerîkayê de dewlemend kirin, îro rîya dewlemendiyê ji wan re ji duh kurtir e. Ev yek wekî kaniya zêr e û vê kaniyê ji destê xwe bernadin.

Her wiha John Grisham jî yek ji wan nivîskarên ku bi ser wê kaniyê ketine ye. Yê ku temaşê kiribin berî vê lêanîna Grisham "A Time to kill (Dema kuştinê)" de jî parêzerê ciwan di nav jiyana spiyan de doza reşikan (zenci) girtibû ser xwe. Di filmê Doz (The Chamber) de jî cihê parêzerê ciwan vê carê yekî kal girtiye. Di film de, tê îdiakirin ku kalikê vî parêzerê ciwan endamê "Ku Klux Klan" bûye û di salên 1967'an de jî ber bûyera bombekirina malekê ku du zarokên biçûk ên cihûyan tê de hatibûn kuştin, dihate darizandin.

Film bi girtina mirovekî pîr dest pê dike. Navê vî mirovî Sam Cayhall, sedema girtina wî kuştina du zarokên cihû ye. Ji aliyê dadgehê ve cezayê îdamê li Sam hatiye birîn. Parêzerê ciwan Adam jî dixwaze ku Sam ji îdamê xelas bike. Ji bo ku parêzer Adam, Sam biparêze li gorî qanûnan divê ku Sam wekaletnameyê îmze bike. Di vê navberê de Sam tê derxistiye ku Adam neviyê wî ye. Adam jî ji bo ku kalikê wî neyê îdamkirin di navbera 28 rojan de gelek delîlan berhev dike. Ji ber vê yekê bi Sam li îdamê xwe payîn gelekî zor tê. Lê koma ku

Sam piştgiriya wê dike, mafê axaftinê nade wî. Ev kom jî, komeke nîjadperest e. Endamên komê li dijî cihû û mirovên reşik çalakiyan pêk tînin û dibêjin: "Di dinyayê de ji me mezintir tu kes nîn e, kesên bêhêz û newêrek divê bîn kuştin."

Di vê navberê de parêzerê ciwan Adam jî ji bo ku kalikê xwe xelas bike û digel bawer dike ku ev zîlam bêşûc e, ji bo ku vê çewtiyê rast bike wekî dedektîfêkî xebatê dike. Lê têkoşîna Adam bi kêrî tiştêkî nayê, jî ber ku di nav vî karî de gelek parlementer, bûrokrat û hwd. cih digirin. Berî îdamkirina Sam gel li bexçeyê Girtîgeha Mississippi dicive, wekî kuştina mirovekî tiştêkî baş be, dilşad û kêfxweşîya xwe nîşan didin. Belê diisa biryara dawî di destê wafî de ye, heger ku wafî vê îdamê çend rojên din taloq bike, belkî Sam ji kuştina bêşûc, bêsebeb xilas bibe. Jixwe Adam hetanî dawî jî li benda mucîzeyekê ye, lê ev mucîze pêk nayê û wafî dibêje: "Kesên şûdar divê cezayên xwe bikişînin."

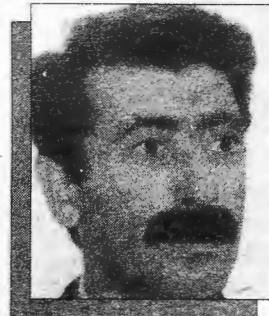
Belkî hûn jî têgihîştibin di filmên amerîkî yê di van demên dawî de doza dadgehên bi înfazkirinê encam didin. Wekî berî film li gorî daxwaza mirovan bi dawî nayên. Divê bê dîtîna ku ev jî di filmên de politîkayê gelekî girîng e. Bi vî awayî dewleta amerîkî bi rîya huner înfaza dixwe rojevê, bi vê mebestê li ber înfaza asta reaksiyona gel dipêve, dibê ku sibe roj vê politîkayê li him cihan bimeşîne.

Ev film jî romaneke bi navê "The Chamber" bi tirkî "Gaz Odası" jî aliyê John Grisham ve hatiye wergirtin. Lîstîkvan: Gene Hackman (Sam Cayhall), Chris O'Donnell (Adam Hill)

AZAD AVAŞIN

TÎŞK

LERZAN JANDÎL

"Vate"

Vate" nameyê yew (jû) kovarêde kulturî yo. Hûmara (maraya) 1'ê na kovare hamnanî 1997 de veciye. Ez her çî ra ver, veten û veciyena kovara "Vate"yî û hevalanê (albazanê) ke vetena "Vate"yî de wayîrê kar û kedî yê pîroz kena. Karo ke nê hevala kerd, bêguman zaf bi qedr o..

Ganî bêro zanayene, ke hevalê ke seba vetena "Vate"yî amê tê lewe yew. (jû) bawariye de niyê. Der heqê alfabe de, raşt-nivîsniyane de, gramerî de, hatanî der heqê bawariya politîke de jî ne wayîre bawariyanê ciyaya nê û her kes jî hetê xo ra wayîre zanayenêde bi qed bivecêre, ne ke bawariya xo ra derbaz bibê. Ganî wunciya bêro zanayene ke demê nê hevalan malê nê hevalan zerê karê vetena "Vate"yî de cayêde bingeyî gênê (cênê).

Ma de edet o. Vanê ma çinayî re kovarêde newiye?

Verê cewabê na perse ganî rind û bê şik bêro zanayene, ke "Vate" kovarêde kulturî û kurdistanî yo. Zonê "Vate"yî kurdî, ebi zarava kirmancî (kirdkî) yo. Kesê ke ebi ked û emegê xo Vate'yî vecenê, wazene ke metodan û kriteranê newe û hemdeman bixebetnê tenganê (tengasiyene) kanan ra bivisiyê û çiyêde newe û bi rûmet biyarê meydan.

Sebebê vetena "Vate"yî ya bîne awa, ke fekê her hetî, fekê her dewe ebi zarava kirmancî bero nivîsniyane. Eke kovare de nê feki amê nivîsniyane, mordem şikîno fekanê yewbînan (jûbiyena) fam bikero, bimuso û bado jî qese bikero. No jî beno sebeb û bingeyê yewbîna (jûbiyena) zarava kirmancî.

Yewbiyena yew zarave xo miyan de bona bingeyê yewbiyena zaravanê bîna jî. Yanê eke yew zarave xo miyan de yew niya, nêşikîna ebi zaravanê bînan yew bo, yan jî bero yew (jû) kerdene. Na ganî her kesê ma-re zelal bo.

Tayê kesî şikîne vacêrê: "Ê rind, şima weş vanê. La belê hundê kovarê ma kurdan estê, qeyî nê kovaran de nêno nivîsniyane, qeyî kovarêde newiye vecîna?"

Yan jî tayê kesî şikîne vacêrê: "De, qe çiyê te de çîno. Bîla sebe bîla heqê hundê mesref kerd, kovare veta, la belê a bi xo tip û tal a."

Yan jî tayê kesî şikîne vacêrê: "Her çiqê ke nê hevalî fikrê xo eşkera nêvanê jî, nête nînan rind niyo."

Cewabê nê persan pêrîne na wo.

Huna ke şima hukme xo nido ci, keremê xo rêy biwanê, hevelan de kontak girêde, ebi nameyan cewabê persanêxo biwazê û her çî ra ver jî fikrê xo "Vate"yî re binivîsne. Eke mordemî nê karî kerdî, bado şikîno, ke vacêro; "Hêya ne kovare rind a, yan jî xirab a, yan jîa."

Seke nêno zanayene, seba standardîzekerdena zarava ma, alfabe ya ma, viraştene termanê newiyan eke mumkun bo vetena pirtûkan û vetena "Vate"yî xêlê hevalî ênê tê lewe, kombiyenan viraştene. Rojanê 1-2-3. 08.1997 de yew kombiyenêde bîne amê viraştene. La belê na kombiyenê zê kombiyenanê bînan ebi berhemane zafan nêqediye, zê yê verênan efektîv nêbiyê. Ez bawer kena ke hevalî seba kombiyenanê bînan nika ra fikirîne û sebete ke bişikîyê biresê berhemane xurtan, nika ra dest berzê karê xo.

Ez hêvî kena, ke kovara "Vate"yî dolabê pirtûkanê her kurdî de, dolabê pirtûkarê her înstîtûsiyonê kurdî de ca bivîno. Cavê xo bicêro.

Biratiya Şêr û Mar

Şêrê azad serbixwe
Digere, navçe bi navçe
Mirovperwer, alîkar
Neditirsî ji neyar
Wî kêf dikir bi dema
Nediket derd û xema
Rojek zivistanê sar
Şêr rabû daket zinar
Berf weke kulî tê xwar
Rojek seqem û pir sar
Geriya hinkî li der û dor
Ji serma pir neçû jor
Şêr ket rê, ku were mal,
Dengêk jî jor hate xwar
Wî baş fêr kir li banî
Tîştêk nebû xwiyanî
Zîvirî ser riya mal
Li jor bû qîr û hawar
Şêr xwe li nalînê girt
Çû ser termê marê hişk
Gote: Ker mar çi ye
Ev çi qîr û gaziye
Mar ji serma bû gilok
Berf, kire mîna cihok
Ji serma tev hizhizî
Canê wî tev lerizî.
Koremar got: Apê şêr
Gelekî ji te dikim fêr
Ez bejî dirêjim
Bi dil ji te re bêjim.
Li herêma pir sar
Ez lê bûma stûxwar.
Ka ez lingê te ramûsim
Êdî xizan û pûç im.
Rewşa min pir xerab e,
Ez çi dikim çare nabe
Hêvî dikim ji boyî te
Tê min bibî li gel, xwe
Şêr li rewşa wî nêrî
Got: Binede ezbenî.
Bi vî hawî gelek car,
Min ling di xefka de xwar
Tu qefiliye bûye pind
Bûye mîna pûtê kund
Mar got: Em bibin birak
Ava kin jiyaneke pak
Şêr dom kir û wiha got:
Te nava dilê min sot.
Ez dikim biratiyê,
Li ser xeta rastiye.
Pêşniyarê min hene,
Lê ew qanûn namîne.
Mar got: Kanî ji min re bêj
Wan qanûnê xwe yî dirêj.
Şêr qanûnê jiyani,
Yek yek ji mar re danî
Got: Biner ez ne xwîn xwarin
Belê ez pir xedar im
Ez mirovek azad im
Derekê bê ger bernadim
Bi kesî naşewirim
Tevli karê xwe nakim
Îro va ez li vir im,
Sibê li derek din im.
Ezê Şêrek seya rix,
Her der dikim tar û mar
Ji Entap heta Kerkûk
Nas dikim nenûk bi nenûk

Salek diherim Qamişlo
Sala din diherim Mako.
Li her çar aliyê welat,
Ez nas dikim lat bi lat
Wexta çêkirin sînora
Dîsa digeriyam bi dor
Ez wan sînora nas nakim
Ji min bê, ezê xera kim
Dema welat par kirin,
Mala min xerab kirin
Berê ev der xalî bûn
Meskenê şêrê şîn bûn
Vê de tev de ême bûn
Ji me pê ve kes tune bûn
Em pir mirovperwer in,
Rû li kesî naguherin.
Ki hat, me kir mêvan,
Paşê li me bûn sermîyan.
Em bi Gur re bûn heval,
Wî em xistin bin qeyd û dar.
Em bi rovî re bûn heval,
Wî warê me kir çar par.
Pişt ra gotin şêr nîn in,
Ji eslê xwe ve çiyayî nin.
Hate cem wan, Kerê şaşik şîn,
Got: Ji van peyva re amîn.
Ker jî bi wan re bû heval,
Welat li hev kirin par.
Tu jî li me wiha neke,
Li mal bêhna xwe veke
Bi te re dibim heval
Lê heta bibe buhar
Wexta ku zivistan çû
Buhar wê xwe berde dû
Lê dema şîn bû bihar
Emê her kes herin mal
Her kes lawê bavê xwe
Xwediyê cih û warê xwe
Em serbixwe ne her cara
Bi zor em nakevin bin tu bara
Em ciwan merdin heta talî
Ji rastiye em xwe nadin alî
Mar got: Birakê şêr
Peyada nabin wek te mêr
Tu çi bêji ser sera
Min derxe ji nav bera
Ez ne dîn im ne ker im,
Çawa rû li te biguherim.
Tu bi xatirê kalê Medî
Tê li min bibî xwedî.
Soz û qira ji te ra,
Tu çi bêjî ser sera
Hûn çi bêjin ji bo min
Li ser herdu çavê min
Şêr, mar li nav mila kir
Qesta nava mala kir
Mar got: Kekê şêr ku tu neba
Ez dibûm xwarina teba
Gelkî ji bo te sipas
Ji serma kirim xelas
Şêr rahişte koremar
Bi lez berê xwe da mal
Her du li mal rûniştin
Zahmetî li paş xwe hiştin
Şêr agirekî dara
Marê reş li ber rada
Tîna agir xwe da dor
Mar xwe li ber kir kilor

Şêr hêdî serî rakir
Du denga gazî mar kir
Divê ku hinekî razim
Îro ez bêlengaz im.
Heta min tu anî mal
Hêsanî nebû heval
Tu zanî pir westiyam
Hingî ku ez beziyam
Niha cihê xwe xweş dikim
Da ku çava nerm bikim
Îcar tu min bibexşî
Ji xewa ez dibim dîn
Mar got: Êmin xewa min nayê,
Îşev dikevîm tayê
Şêr hêdî serî danî
Ket xewê bi giranî
Mar rabû geriya li dor
Xwe gerand li stûna sor
Kere hingî ku pir xwar
ik kir wek meşka li dar
Xwe şemitand ber derî
Biskê li derve nêrî
Dît ku derve pir sar e
Berf bi lepa tê xwar e
Ji ber derî hat hundir
Cihê xewa xwe çêkir
Hêdî serê xwe danî
Ket xewa zivistanî
Sibehê zû şêr rabû
Deng lê kir got: Rabe Mar
Te bigerînim li cih û war
Doh ez pir bê hal ketim
Ji ber wê, ez zû raketim
Şêr, mar hilgirt û meşiya
Ket nav dar û deviya
Gerand gelfî bi gelfî
Pir bi tab û sêfilî
Çend roj, çend meh buhirî
Buhar şîn bû kemilî
Rojek li Qerecdaxê
Hatî ber piyê avê.
Ava Dicle dinale,
Pêl li ser pêl dikale.
Şêr, hinekî mar bir û anî
Wî deng ji xwe dernanî
Şêr bi hêdî gote mar
Va ye li me bû bihar
Êdî dinya pir germ e
Ne sir heye ne serme
Min ji te re, dabû biryar
Heta ku bibe bihar
Êdî tu bi serxwe hatiye
Hem xurt û jêhatî ye.
Zû de qetiyame ji mal
Ji zarok û ji eyal
Divê ez herim warê xwe
Cem jin û zarokê xwe
Ezê herim wî alî
Riya xwe bikim xalî
Ava Dicle bi himet e
Bi hiner û heybet e
De ka bi xatirê te
Ka ez ramûsim çavê te
Mar got: Şêr heval
Tu yî mirovkî pir delal
Qenciya te li ba min
Qet naçe ji bîra min
Mar xwe li girî danî

Hêsir kirin wek baranê
Got: Ava Dicle gerav e,
Ez nikarim bidim nav e
Min bibî wî alî avê
Bes min tişkî te navê
Di van çar mehê havînî
Herim Asya Navînî
Dilê Şêr şewitî pê
Birînê wî kir bi xwê
Şêr got: Were pişt min
Xwe bigerî li qirka min
Rabû zû xwe kir siyar
Zû daket nav ava sar
Hêdî berwar û berwar
Bi zor xwe avêt cobar
Bi zû ban kir kekê mar
Xwe veke zû were xwar
Bêhna min tev çikiya
Xwe nagirim li piya
Mar got: Hey şêrê gewr
Min pir borandin dem û dewr
Qey dikeve serê te
Ez xwe vekim ji stûyê te
Êdî biratî nema
Bes bike derd û xema
Niha ezê bi te vedim,
Jahra xwe bera te dim
Hîn ku tu nebûye gêj
Ka zû wesiyeta xwe bêj
Şêr gotin çend peyvê kufarî
Mar, bê his lê kir guhdarî
Ewqas ked û taba pir
Tevda min li ser te kir
Wê serma zivistanê
Tu mabû li bin berf û baranê
Ma biratî wiha ye,
Wesa li ser linga ye?
Te digot emê bibin birak
Ava kin jiyaneke pak
Şêrê kore û zanyar
Mar, bi tana kire jar
Nema zanim çi bêjim
Ji boy te ez xemrêj im
Dixwazim te maçî kim
Dilê xwe baş saffî kim.
Mar, serê xwe der anî
Ber bi devê Şêr de anî
Hişk girt bi serê mar
Ji stûyê xwe anî xwar
Li erdê xist weke tîr
Jê re got: Xayinê pîr.
Çend cara rawejikand
Serê wî perçiqand
Mar xwe xwaro maro kir
Şêr pê girt û ew rast kir.
Got: Biratî rast û rê ye,
Ji bona demê xweş û mirovê çê ye
Biratî bi rastî ye
Ne xayinî û canbazî ye
Tobe dikim bi dilê geş
Nema didim dû kerê reş
Min sozek daye ji dil
Bi gur re bûme dijmin.
Sond dixwim bi hezar car
Nema bi mar û roviya re dibim heval

Sê şertên mêvan

Zilam li destbirakê xwe rast hat:
 - Yaho destbirak tu xuya nakî, ev çend sal in tu ber bi me ve nayê. Kerem bike, were em rûnin ji xwe re xeber bidin.

- Baş e ezê werim, belê sê heb şertên min hene.

- Îcar ev çi ye?

- Tu sebîr bike ezê ji te re yek bi yek bibêjim.

Cihê ku ez hatim lê rûniştim ger tu li min nekî zîndan. Ev yek. A dudiyar xwarina ku bixwim ger tu li min nekî jehr û zîqûm. Ya sisiyan tiştên ku tu jê heb dikî ger tu bi min nedî hezkirin.

Zilam şaş ma û got:

- Min tiştêk ji van gotinê te fêm nakir, tu çi ji min re dibêji?

- Yanî ez dixwazim vê yekê bibêjim. Gava ku ez hatim mala we û cihê ku min eciband û ez lê rûnim, tê bêjî: "Destbirak ew der ne cihê te ye, rabe kerem bike were li vê derê rûne." Çiqas bêjim na ez wiha rihet im jî, tu min rihet nehêli, tu bibêjî: "Rabe rabe li vê derê rûne." Hîn ez cihê xwe xweş dikim, pîreka te dikeve hundir û dibêje "Mal nexirab ma cihê kekê min wê derê ye. De kerem bike li serê odê rûne." Ez li serê odê rûdinim, diya te di derî re xuya dibe, "Lawê min duh ez li ber wê

pacê rûniştim, ez nexweş ketim, îro du rojê min in ku ez nikarim piştî xwe rast bikim. Li wê derê rûnene, li jêr rûne." Dû re bavê te berî xêrhatinê wê bêje "Mala we Xwedê ava bike, ma cihê mêvan ev odeya teng e? Kerem bike rabe emê li eywanê rihet rûnin." Bi vî awayî cih li min dibe zîndan.

Ya duduya piştî ku em li ser sifrê rûniştin, xwarineke bi dilê min were ber min. Tiştê ku ji min re lazim be ezê bixwim. Tê dîsa bêjî de bixwe lo xwarina me îro pir xweş e. Ez kevçî deynim, tê israr bikî, "Ma bi navê Xwedê tê çend kevçiyên din jî bixwî." Dû re pîreka te

wê tasika tijî xwarin tijî ber min bike. Ji bo ku ez ber xwe safil bikim bi lez ez dixwim, di nava xwedanê de mame. Diya te heskek din vala ber min dike, "Lawê min ma qey xatirê min li ba te tune ye? Çend kevçiyên jî ji bo min bixwe." Bavê te, "Xanim rast dibêje mirov kare ji bo xatir mirîşkek sax bixwe. Tiştêk nabe ava me zahf rind e tu tasek av bi ser xwerinê de vedixwî vê gavê dimehîne, bixwe lawê min bixwe." Berî ku xwarina duyemîn were ez bûme wekî kundirekî cila, cihê xwarinê bi min re namîne.

Xwarin bi vî awayî li mirov dibe

jehr û zîqûm.

Ya sisiyan jî emê ji ser sifrê vekişin û pala xwe bidin balifê ku kêlikê em xwe rihet bikin. Wê bavê te biçûkê malê, neviyê xwe yê porjîjû û ling çaqitîk bi ser min de bişîni: "Mêze bike apê wî kesekî wisa xweşik hatiye dinyayê?.. Here kurê min here destê apê xwe maçike." Ji bo ku ez bêjim "Maşalla ji hizna Xwedê re çi kurikekî xweşik e, Xwedê wî ji nezera çavan biparêze" her kes li hundirê çavên min dinêre. Ez dikim ku xwe ji kefa lêwik xilas bikim, albûmek wêneya mîna derîkî li ber min vedibe. Pel bi pel di quilibînin. Ji alîkî ve bavê te wêneyê xanî û pirê mezin nîşanî min dide: "Ev bî-naya bilind ku tu dibînî tev hunerê zavayê min î mezin e." Tu keça malê rayê min didî, "ev jî keça min î herî biçûk e. Diçe ba Leon dersa kemanê dibîne. De rabe keça min kemana xwe bine bila apê te hebekî kêfxweş bibe." Wê gavê wekî ku çend heb ga bi hev û du re di hundirê mejiyê min de digerin. Belê ez mecbûr im guhdar bikim.

Tiştê ku ez naxwazim tu bi min bidî hezkirin jî ev e.

Ku tu van tiştan bi serê min de ney-nî ezê werim mala te, çima ez nayem?

ADAR JIYAN

BIXELAT...

Horîkî vî vî vî	F	E	A	H	N
Wî vî	R	H	T	E	E
Dî vî	R	L	T	T	A
Dî vî	H	M	E	A	R
Dî vî	E	N	E	T	E
Dî vî	E	N	T	Ü	R
Dî vî	G	R	Ü	S	E
Dî vî	X	A	M	A	E
Dî vî	I	D	Y	O	M
Dî vî	Ö	E	T	A	S

Bersiva Xaçepirsa 79'an

Xaçepirsa me bixelat e. Di 15 rojan de çi bersiv bigihîjin me, emê wan binirxînin û bi rîya pişkê li 5 kesan belav bikin. Xelata hejmarê me ya 81'ê Kasetê KIZILIRMAK (Günde Dün) e

Jêrenot:
 Ji bo ku bersiva we bê nirxandin, divê hûn "Peyva Veşarî" di nava qutiyên li bin xaçepirsê de binivîsin û tevî navmîşana xwe ji me re bişînin.

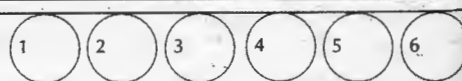
Pênc kesên ku xelata xaçepirsa hejmarê 79'an pirtûka Beyanî Şahin (Lêkolîneke Qicik Li Ser Zimên) qezenc kirine. Zana Yılmaz/ Bazîd, Berîvan Altınışık/ Batman, Ali İmer/ Ankara, Mubarek Oğuz/ Stenbol

XAÇEPIRSA BIXELAT (81)

XAÇEPIRSA

Bi zazakî karîk	Bi zazakî hevalî	Serbestî	Fêkiyek	Bi giştî	Navek
(wêne)	Qeyd kirin	Aglîr		Xwarina bîngêhîn	
	6		4		
Heywanek			Enîşte		
Qeta			Çeng		
		Xwerdepaşek		Ne biyan	
		Sixur			
Lê belê	2		Bi zazakî yek		Paşgîrek
Gihanekek			Paytexta kurdan		
	Kijk			Rengêk	1
	Çerîyan			Qayîl	
Cinavkeke pîrşaryîyê		Halet			
Bi awayê mîran		Endam	5		
				(berepaşkî) Qertafek	
Bîrînc			Kesê dîzek		
Sitare			Hîdrojen		
	3			Darek	

PEYVA VEŞARÎ

Dûnîya

Destpêk rûpel 3

Dîsa rojekê, di dema Doğan Güreş de em birin çiyayê Agirî û gotin 300 terorîst hatine kuştin. Me got em wêneyan bikişînin, lê gotin hemû bi xwe re birine. Li ser vê yekê min got: "Ev çawa ev qas kesî bi xwe re dibin. Jixwe çiya her diçe bilintir dibe. Ev çawa dikarin...!" Heta hejmara "terorîst" ên ku hatine kuştin, ji sê qatî yê heya heya derbas bû.

Binêrin! Bêyî rastbîniyê ev kêşe çareser nabe. Ku te mirov wekî tawanbarên potansiyel dîtin ev kêşe çareser nabe. Ez dixwazim mînakekê bidim. Min xwast ez herim Licê (li Tirkiyeyê ji bilî Licê ez ketim her derê). Min taksî ajotina şofêrê taksiyê necciband. Min taksî bi xwe bi kar anî. Wê demê rih û simbilên min hinekî dirêj bûbûn. Gava em ketin Licê leşkerê got. "Ez dê diyaê dakeve jêr.....!" Li ser vê yekê ez jî hêrs bûm. Leşker dît ku tirkiya min baş e, got: "Bifermîne fermanarê min." Lê, ku tirkiya me nebaş bûya, meyê dipçik bixwara.

Divê bêyî pakêtên qaşo, ji dil nêzî kêşeya Başûrê Rohhilat bibin: Divê em ji mirovan netirsin. Em dilên tirsên xwe ne. Hin kes ji min re dibêjin: "Ma tu natirsi?" Ez gelekî dilfirêh im. Heke ji vî gelf zerar bigihêje min, dilopek xwînjî ji min naçe.

Tîşteki ku herî pir ez pê xemgîn dibim ev e ku gelê kurd kirin parsek...

Her wiha li ser rêzenivîsa Özcan Ercan a ku di rojnameya Milliyetê de hate weşandin ji me dîtinên Cîgirê Serokê Giştî yê CHP'ê û Mebûsê berê yê Dêrsimê Sinan Yerlikaya

pirsîn. Yerlikaya da zanîn ku wî bi xwe jî li dijî wan rêzenivîsan nerazîbûna ji amadekarên rêzenivîsê re aniye zimên. Piştê jî got ku van kesan bi tenê wafî û midûrê emniyetê dîtinê û ji navenda Dêrsimê derketine. Yerlikaya wiha berdewam kir: "Dema zîlm û zor li herêma zêde dibe tiştan tînin rojevê. Armanca nivîsên bi vî rengî, domandina zîlm û zordariyê ye. Ev kes rûyê rast ê Tunceliyê nîşan nadin. Pirsgirêkên rastîn li gund û pesara Tunceliyê diqewimin. Li van deran mercên jiyandê nemane. Lêgerina leşkeran, ambargoya xurekan...hwd. Ez îro jî Tunceliyê hatim. Ez ji çî behs bikim! Lê her tiştê baş dan xuyakirin. Min jî ji wan re got ev kirina we şerm e."

Her wiha Nivîskarê rojnameya Radikal Koray Düzgören jî roja 8'ê gelawêjê rexne li nivîsên navborî girt û diyar kir ku Tirkiye bûye "bihušta nûçeyên xweş" û rewş bi awayê ku tê xwestin tê nîşandayîn. Düzgören bûyera gundê Halvoriyê (Karşilar) bi bîr xist û wiha nivîst: "Li Tirkiyeyê tê xwestin ku kes qala ambargoya nemirovane ya Tunceliyê neke, lê bi tenê qala bedewiya çiyayê Munzur bike û bibêje gel gelekî bextewar e."

Dewlet dev ji cerdevaniyê bernade

Wekî tê zanîn piştî bûyera Cizîrê cerdevanî dîsa di rojevê de cih girt. Digel ew qas xeletî û şaşîyan, dewlet dev ji cerdevaniyê bernade. Li ser vê yekê Sinan Yerlikaya bal kişand ser polîtîkayên dewletê û got ku dewlet bi zanebûn sistema cerdevaniyê ji holê ranaqe. Li gorî Yerlikaya ev tişteki gelekî diyar e. Rêveberê CHP'ê wiha berdewam kir:

"Li herêma me feodalîzm ber bi tunebûne ve diçû. Gel bi xwe hesiya, li nasnameya xwe xwedî derket. Dewletê ev yek dît û ji bo xurtkirina feodalîzmê sistema cerdevaniyê damezirand. Niha cerdevan li gorî dilê xwe tevdişandin, her tişt di destê wan de ye. Jixwe giş nezan in, xwendin û nivîsandina wan nîne. Di perçiqandina gel de rola cerdevanan gelekî girîng e."

Serokê belediyeyê yê CHP'yî fetullahiyan tîne Dêrsimê

Wekî tê zanîn berî vê demekê, rojnameyên tirk ragihandibûn ku, li Dêrsimê faşîst amadehiya vekirina ocaxekê dikin û nivîsandibûn ku li wir bandora fetullahiyan zêde dibe. Li ser vê yekê Yerlikaya agahiyên balkêş dan. Li gorî ragihandina wî, serokê Belediyeya Dêrsimê yê CHP'yî Mazlum Aslan pêşiya fetullahiyan vedike û ji gel re dibêje ku li televîzyona fetullahiyan temaşê bikin. Li ser pîrsa me Yerlikaya got ku wan, serokê Belediyeyê hişyar kiriye. Lê, a girîng gel pir bi hêrs e û li dijî vê yekê derdikeve. Yerlikaya jî bo ocaxa faşîstan jî diyar kir ku, vebûye lê dest bi xebatê nekiriye.

Li ser pîrsa me ya der barê gotinên wî ku di rojnameya Yeni Yüzyılê de hatibû weşandin, Yerlikaya da xuyakirin ku gotinên rastê nehatine weşandin. Wî tu carî negotiye ku ji bo gelê Dêrsimê kurdîti ne girîng e, tiştê girîng alewîti ye. Yerlikaya diyar kir ku bi taybetî tîrsa dewletê ya ji gelê Dêrsimê ji ber ew hem kurd, hem alewî û hem jî çepgir in.

MAZLUM DOĞAN

berz: bilind
bi gelemperî: bi giştî (genelde)
boçûn: dîtin, raman
cebilxane: cephexane
cewdik: şûna çek û şûran (kin)
civatzanîn: civaknasî (sosyolojî)
çeper: senger, binecih, mewzî
damezîner: avakar, sazûmankar
dan: katkî
derbîtin: îfade kirin
dilsoz: bi gotin û doza xwe girê dayî
dîtin: din, dî (diğeri)
domdar: timî, berdewamî (süreklî)
engîz: sedem, eger, sebeb
rena: wekî, mîna, nola (gibi)
fûrîn: uçuşma
gels: kêşe, pirsgirêk, problem

Ferhengok

bikêys: bikêr, guncaw
devjenî: şeracûnî (ağızdaşî)
gewre: mezin
havil: kelk, sūd, feyde
hedran: rasterê (dikine)
hestiyar: diltenik (duygusal)
hoy: merc, şert
ji mêt ve: ji berê ve
kewar: enbar
konevanî: ramiyarî, siyasî
lay: alî, hêl
lêhanîn: adaptekirin (uyarlama)
nemaze: bi taybetî, nexasim (özellikle)
nexşe: xerite
nik: cem, ba, hindê

pesar: çolter (kır)
pêrgînî: pêşwazî (karşılama)
pêşenda: rênîşandar (yol gösterici)
ramanwer: zanyar, filozof
ramîn: fikirin, hizirkirin
reşbînî: bedbînî, pesîmîst (karamsar)
sûdewatî: kelkperestî, feydeperestî
tafîkî: tarîkî (yanlamasına)
têgihîştin: fêmkirin (anlamak)
vegotinî: anlatmak
vekolan: lêkolîn
vekuştin: vemirandin
verêj: nivîs, gotar
waz: dîtin, raman
xemsarî: sersarî, îhmalkarî
yeknesak: monoton (tekduze)
yeksan: wekî hev (eşit)

WELAT

Rojnameya Hefteyî
(Haftalık Gazete)

Li ser navê
Zerya Basın ve
Yayınclık
San. Tic. Ltd. Şti.
(adına)
Xwedî (Sahibi)
CELALETTİN
YÖYLER

NAVNİŞAN
Ayhan Işık Sk. No:23/3
Beyoğlu / İSTANBUL
TEL-FAX
(0 212)
251 90 13

Gerîndeyê Weşanê
(Yayın Yönetmeni)
SAMİ TAN

Berpîrsê Karên
Nivîsaran
(Yazı İşleri Müdürü)
M. SALİH TAŞKESEN

Berpîrsê Saziye
(Müessese Müdürü)
TÂHİR ELDEMİR

ÇAPXANE
Yeni Asya Matbaacılık
A.Ş.

BELAVKIRIN
BİRYAY Dağıtım

NÜNERİTİYÊN ME
(Temsilciliklerimiz)

Brüksel:
Medenî Ferho
32 532 721 12 03
Suriye:
Jan Dost
Helim Yüsv
Berlin:

Silêman Sîdo
49 30 69 00 26 95
Hannover:
Selîm Biçûk
49 572 18 13 60
München:
Mahmut Gergerli
49 871 67-08 84
Stockholm:
Robin Rewşen
46 87 51 05 64

Bonn:
Ahmet Baraçkılıç
49 228 66 62 49
Hollanda:
Ferhat Zebârî
31 104 85 55 48

Kedxwar li her derê Kmirovan winda dikan

Li Kolombiyayê ji bo girtiyên politîk dadgehên veşartî li dar dikevin. Li holê dadgeh tune ye, dadger û dozger tune ye, kes nîzane tawanbarî ji hêla kê ve tê kirin, lê mirov têne cezakirin. Bêyî ku mafê parastinê bidinê. Mehkeme li pişt diwarên bi hêlî (neynik) pêk tên. Bersûc tu caran rûyê dozger û dadgeran nabînin.

SUNA ARAS

Du roj berî "komcivîna windahiyan di binçavan de", em li paytexta Kolombiya, li Bogotayê ne. Emê du rojên xwe bi serdanên li gel sazî û rêxistinên demokratîk derbas bikin. Ji 30'î bêhtir sazî û rêxistin piştgiriya vê komcivînê dikan. "Yekitiya Piştgirî û Hevkarîyê (ANDAS)" û "Danezana Navneteweyî ya Parastina Windahiyan di binçavan de (ICAD)" xebatên komcivînê li Kolombiyayê bi rê ve dibin.

Glorya Mansilya Seroka ANDAS'ê ye. Berî 13 salî zîlamê wê di binçavan de hatiye windakirin, ev 13 sal in ku, li hemberî windakirinê di bin çav de têdikoşe. Em serdana xwe ya yekemîn li ANDAS'ê dikan, ew bi dulgermî hatin pêrgîniya me. Di nav xebatkarên wan ên dilxwaz de gelek profesor, parêzer xwendevanên zanîngehan û parêzvanên mafên mirovan cih digirin. Cihê duymîn ê ku em ziyaret dikan "Konfederasyona Navneteweyî ya Karmendan" e ku 150 hezar endamên wê hene. Zêdetirî 20 endamên saziyê û parlamenterêkî ji Partiya Komünist hatin pêrgîniya me.

Hevdîtina me ligel endamên rêveberiya Partiya Komünist a Kolombiyayê gelek baş derbas dibe. Wekî ku ne li wêlêkî ku salê "30 hezar kes" di bin navê "Oparasyona paqijîya civakî" de têne kuştin bin, gelek bi xwe ewle û bawer in.

Di serdanan de, ji ber ku em her kesî wiha baş dibinin dilê me jî rehet dibe. Roja 11'ê pûşpera 1997'an, piştî daxuyaniya çapemeniyê, me kolana herî mezîna Bogotayê ji trafikê re girt û dest bi meşê kir. Delegasyonên ku ji her welatî hatine, cihê xwe girtin. Rayedar û endamên Partiya komünist a Kolombiyayê bi alên xwe beşdarî vê meşê bûn. Gelek sendîka piştgiriya didin meşê. Em mirovên ku ji 15 dewletan hatine, bi yek dengî qîr dikan: "Heskiriyên me li ku ne?" Xwepêşandan û meş di bin bergiriyên ewlekariyê yê giran de 2 saet û nîv didome. Dewlet dest navêje metodên xwe yê navdar, çalakî bê destkariya hêzên dewletê diqede.

Li pansiyona ku em lê ne, saet 5'ê sibehê ye. Hemû delegasyon li ser piyan e, malbatên windahiyan, delegasyona ku ji gelek welatan beşdar bûne, amadekariyên xwe cara dawî di ber çavan re derbas dikan. Wê komcivîna li "Salona Pirtûkxaneyê Bogotayê" li dar bikeve. Pirtûkxane nêzikî pansiyonê ye. Komcivîna wê li salona zanîngehê çêbûya, lê ji ber pestî û kotekiya dewletê ev yek pêk nehatibû.

Dema em dikevin salonê, çente û bawol vedibin. Pankart, wêne, diruşmeyên (slogan) ji her zimanî der heqê windahiyan de, bi awayekî xemgînî cihê xwe di-

girin. Dayikeke windahiyan ku ji Xirwatistanê hatiye û dayika Hüseyin Toraman ku 5 sal berê winda bûye, li cem hev rûniştine. Her du dayikên dilşewitî bi keser li amadekariyan temaşê dikan. Jina windahiyeke ku ji Filipînê hatiye, hewl dide ku banta li ser çoka xwe, bi destên xwe yê lerzok veke, lê nikare. Ez dibezim alîkariya wê dikim, bi kenekî xemgîn spasiya xwe pêşkêşî min dike. Reynoldo Garcia navê mêrê wê ye winda ye, ew wênayê Garcia dixê navbera wênayên Talat Türkoğlu û Hasan Ocak.

Bi sedan sîmayên xort, hin ji wan bi ken, hin ji wan xemgîn, di awirên hin kesan de janeke ne diyar, windahiyan kolombiyayî, xirwatî, tirkîyeyî, filipînî, mil dane hev, di mena piştgiriya pêk anîne. Divê ez bibêjim ku ji destpêka komcivînê heta dawiyê Ernesto Che Guavera mewanê me yê rûmetê bû.

Komcivîna bi beşdariya 158 delegasyon, malbatên windahiyan û ji 70'yî bêhtir rêxistin û saziyên demokratîk dest pê dike. Ji bilî axaftinên delegeyên 14 welatî, Parlemerterê Partiya Komünist a Kolombiyayê Felipe Santos, Wezîrê Karê Hundurîn ê berê Wazkuez, nûnerên sendikayan û malbatên windahiyan. Sekreterê Giştî yê Partiya Komünist got: "Ezê mafê xwe yê axaftinê dema ku ez hatim serdana we, bi kar bînim". Pişt re jî komcivîna silav kir û ji wir çû.

Ji gelên ku li Kolombiyayê dijîn, ji %70'yî wan durehên (melez) çermesorên (kizildereli) spanî, ji % 22'ê spanî, % 3'ê durehên çermesorên reşik (zenci), % 4'ên reşik (reşikên ku ji bo koletiyê anîne Kolombiyayê), %1'ê wan çermesor in. Ji 200 zaravayên herêmî yê çermesoran bi tenê çend heb têne bikaranîn. Bi têne 2000 çermesor, hewl didin ku zimanê xwe bi kar bînin û çanda xwe jîndar bihêlin.

Nifûsa Kolombiyayê %70 li bajarên, % 30 jî li çolteran jiyana xwe didomine. Aboriya Kolombiyayê yê gavê di destê şirketên amerîkî, îngilîzî û axayên feodal de ye.

Hejmara windahiyan li gorî daxuyaniyên serdozger 10 hezar û 500 kes in. Lê tê gotin ku hejmara rastîn gelek zêdetir e. Di salekê de 30 hezar kes hatiye kuştin. Ji tevkujîyan zarokên, kûçeyan û parsek jî xelas nabin. Berdevkê Konfederasyona Navneteweyî ya Karmendan Javier Giraldo dide xuyakirin ku ew li hemberî zilmê û qetliamanê tédikoşin û gotina xwe wiha didomine: "Bi tenê di nava 2-3 mehan de 90 karker hatine kuş-

Dîmenek ji komcivîna windahiyan ku li Kolombiyayê pêk hatibû.

tin, 17 sendîka hatine bombakirin, ji 200'î zêdetir karker ji ber pest û kotekiyên revîne derveyî welat, sendîkavanek hê jî winda ye. Di sala 1997'an de ew kes sekreterê sendikayê bû, li herêma Mandalena hate windakirin. Li Kolombiyayê şerekî navxweyî ve gavê heye. Ji bilî têkoşîna sendikavanîyê em ji bo aştîyê jî hewl didine xwe. Em 80 sazî hatin cem hev û me komîte ava kirin."

Pişt re ji, mafê axaftinê Parlemerterê Partiya Komünist a Kolombiyayê Felipe Santos digire: "Li ser Partiya Komünist gelek zordarî hene. Dewlet dixwaze me bajo nava xebatên îlegal, bi hezaran endamên me hatin kuştin. Bo nimûne UP angó Yekitiya welatparêz heta sala 1985'an têkoşîna çekdarî dikir. Di sala 1985'an de di pêvajoya "Efû û Aştîyê" de partiyek jî hêla 20 fermanarên gerîla ve hate damezirandin, di hilbijartinên 1986'an de 300 endamên meclîsa belediyeyan, 5 serokatiya belediyeyan û 30 parlementer xistin meclîsê.

Lê heta niha ji sê hezarî zêdetir endamên wan hatin qetilkirin. Hemû rayedarên wê, 7 parlementer û 5 serokên belediyeyê jî hêla hêzên paramîlîter ve. Polîtîkayan artêş kifş dike. Berpîrê hemû qetliaman artêş e. Li Kolombiyayê windakirin û qetilkirin li gorî zagona ne sûc e. Pêşniyazên ku em didin meclîsê dîsa li me vedigerin. Ji milyonekê bêhtir mirov hatine koçberkirin. Dewlet li wan herêman, mirovên xwe bi cih dike û ji bo berjewendiyên xwe giyayê kokaînê diçine.

Ji bo girtiyên politîk dadgehên veşartî li dar dikevin. Mehkeme li pişt diwarên bi hêlî (neynik) pêk tên. Bersûc tu caran rûyê dozger û dadgeran nabînin. Di de-

ma darizandinê de mîkrofonên ku deng diguherînin, têne bikaranîn." dibêje.

Berdevkê Sendîkaya Ragihandinê (Telekomunikasyon) jî wiha dibêje: "Ez we hemûyan, li ser navê biratiya çînayê-tî silav dikim. Li Kolombiyayê dewlet zordariyê bi hêsanî dike. Rûdanên ku di qewimin, bi tenê ne li vir diqewimin, kapitalîzm van yekan bi xwe re tîne. Divê em ji mîna gelê dinyayê yê bindest heza xwe bikin yek. Ji ber pest û kotekiyên mirovên Kolombiyayê direvin diçin Panamayê. Lê ev ne xelasî ye. Hêzên faşîst ên çekdar heta Panamayê çûn û gelek kes kuştin.

Dema min ev nivîs amade dikir, sîmayên li komcivînê axivibûn qet ji ber çavê min nedibûn. Stêrkên çavên dayika Hatice Toraman ku qet nedisekinîn, Ayhar Uzalayê ku 20 rojan di bin çav de mabû dema behsa wan roja dikir rewşa dengê wî, çawa ku careke din wan rojan jiyabê dihate dîtin. Bêçaretiya di rûyên malbatên windahiyan de jana ku ji dengê wan dihat, di quncikên herî dûr ên dilên me de cihê xwe girt. Ez vê gotina ku sendîkavanekê gotibû qet ji bîr nakim: "Ji bo ku em jiyane xelas bikin, divê em têkoşîna nê bikin, nexwe wexta me namîne ku em jiyane bijîn."

Piştî ku em bi rê ketin, hêzên milîtarîst avêtin ser gundekî nêzikê Bogotayê 30 kes hatine qetilkirin, serê wan hatiyê jêkirin û bi daran ve hatibûn daleqandin. Her wiha sendikayek ku piştgirî daye komcivînê, hatiye dagirkirin, 2 rayedarên wan hatine revandin. Heta ve gavê tu salox jî wan nehatiye girtin.